

**T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

**64 NUMARALI KIBRIS TAHRİR (1572) DEFTERİNE
GÖRE MESARYA NAHİYESİ (TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRME)**

Yüksek Lisans Tezi

Nihal BAKIŞCI

Çorum 2018

**64 NUMARALI KIBRIS TAHRİR (1572) DEFTERİNE GÖRE
MESARYA NAHİYESİ (TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRME)**

Nihal BAKIŞÇI

**Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

**Tez Danışmanı
Prof.Dr. Mehmet DEMİRYÜREK**

Çorum-2019

KABUL VE ONAY

Nihal BAKIŞÇI tarafından hazırlanan *64 Numaralı Kıbrıs Tahrir (1572) Defterine Göre Mesarya Nahiyesi (Transkripsiyon ve Değerlendirme)* başlıklı bu çalışma 10/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

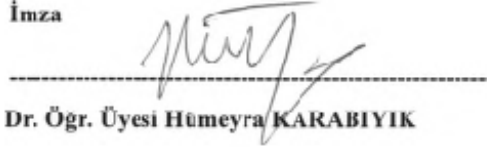
Prof. Dr. Mehmet DEMİRYÜREK (Başkan - Danışman)

İmza

Doç. Dr. Mehmet TOPAL

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Hümeyra KARABIYIK

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Mehmet EVKİTİRAN
Enstitü Müdürü

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yaptığımı beyan ederim. (10/06/2019)

Nihal BAKIŞÇI

ÖZET

BAKIŞCI, Nihal. *64 Numaralı Tahrir (1572) Defterine Göre Mesarya Nahiyesi (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*, (Yüksek Lisans Tezi), Çorum, 2019.

Doğu Akdeniz’de önemli bir yere sahip olan ve Osmanlı’nın fethinden sonra da bu önemini koruyan Kıbrıs’ta, Osmanlı hâkimiyetinin sağlanması, adanın şenlendirilmesi ve ekonomik yönden geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınmıştır. Osmanlılar bir yörede, ilk fethin hemen ardından çeşitli vesileler ile tahrir yaparlardı. Osmanlı belgelerinde tahririn amacı, bölgedeki reayanın oturduğu yerler ve işlerinin özelliklerini, mallarının ve ürünlerinin kaynaklarını hükümdarın yani devletin bilmesi olarak belirtilir. Osmanlılar fetihten hemen sonra 1572 yılında Kıbrıs’ta bir tahrir gerçekleştirdiler. İlgili tahrir sonrasında oluşturulan defter, bugün *Kuyud-ı Kadime* (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü) Arşivi’nde saklanan 64 Numaralı Kıbrıs Tahrir Defteri’dir. Çalışmamızda adı geçen bu defter transkibe edilmiştir ve söz konusu defterdeki verilere dayanarak Mesarya nahiyesinin sosyal ve ekonomik hayatı anlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs, Mesarya Nahiyesi, Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarih, Tahrir Defterleri, Vergiler,

ABSTRACT

BAKIŞCI, Nihal. *According to Tahrir numbered 64 (1572) Register Mesarya District (Translated and Evaluation)*, (Master's Thesis), Çorum, 2019.

Cyprus had an important position in the Eastern Mediterranean and it maintained its importance after the Ottoman conquest. The Ottomans took measures, so that Cyprus economy could improve and firstly, they wrote whole income sources of Cyprus. This implementation was called as *tahrir* system. The *Cyprus Tahrir Register* numbered 64 was made in 1572. Now it has been saved in *Kuyud-ı Kadime* Archives in Ankara. The *Cyprus Tahrir Register* has contained social and economic data of Cyprus in 1572. In this study, the mentioned register's data was translated and the social and economic life of Mesarya district was tried to be evaluated.

Keywords: Cyprus, Mesarya District, Ottoman Social and Economic History, Tahrir Books, Taxes

İÇİNDEKİLER

ÖZET	Sayfa i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	v
ÖNSÖZ	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

64 NUMARALI KIBRIS TAHRİR DEFTERİ'NE GÖRE MESARYA NAHİYESİ

1.1. MESARYA COĞRAFYASI VE KÖYLERİ.....	4
1.2. 64. NUMARALI TAHRİR DEFTERİ'NE GÖRE NÜFUS	8

İKİNCİ BÖLÜM

TAHRİR DEFTERİNE GÖRE MESARYA NAHİYESİNDE VERGİ SİSTEMİ VE YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER

2.1. MESARYA NAHİYESİNDE REAYADAN ALINAN VERGİLER.....	16
2.1.1. İспенçe Resmi.....	16
2.1.2. Bive Resmi	18
2.1.3. Adet-i Ağnâm Resmi	19
2.1.4. Bidat-i Henâzîr Resmi	21
2.1.5. Adet-i Deştâni Resmi.....	23
2.1.6. Resm-i Kevvare	24
2.1.7. Resm-i Göğül.....	25
2.1.8. Resm-i Meyhane.....	25
2.1.9. Bac-ı Pazar ve İhtisab	27
2.1.10. Resm-i Meyve ve Besatin.....	27
2.1.11. Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe	28
2.1.12. Mahsûl-i Debbağhane.....	29
2.1.13. Bâd-ı Hevâ Resimleri	30
a. Bad-ı Hevâ ve Cürm ve Cinayet ve Resm-i Arusane ve Tapu-yı Zemin	30
b. Mahsûl-i Beytü'l Mal ve Mal-ı Gayb ve Mal-ı Mefkûd ve Yave ve Kaçgun ve Mürdagane Resimleri.....	32

2. 2. MESARYA NAHİYESİNDE TARIM VE HAYVANCILIK	34
2.1. Bakliyat ve Sınai Bitkiler	34
2.2 Hayvancılık.....	45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

64 NUMARALI TAHRİR DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU (MESARYA NAHİYESİ)

3.1. MESARYA NAHİYESİNE AİT 64. NUMARALI TAHRİR DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU	49
SONUÇ	94
KAYNAKÇA.....	95
EKLER	97

KISALTMALAR

a.g.e.	:Adı Geçen Eser
a.g.m.	:Adı Geçen Makale
a.g.t.	:Adı Geçen Tez
Bkz.	:Bakınız
BOA.	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	:Cilt
DTCF.	:Dil Tarih-Coęrafya Fakóltesi
Ed.	:Editör
S.	:Sayı
s.	:Sayfa
TDVİA.	:Türkiye Diyanet Vakfı İşlam Ansiklopedisi
TK.KKA.	:Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi
TTK.	:Türk Tarih Kurumu
Vrk.	:Varak

ÖN SÖZ

Osmanlı Tarihi alanında çalışma yapan araştırmacılar için Tapu Tahrir Defterleri temel kaynaklardan biri olmuştur. Tahrir defterleri kaydının tutulduğu dönem, tarih ve bölge hakkında içinde zengin bilgiler bulundurması bakımından önem arz etmektedir. Devletin sosyo-kültürel yapısını, idari ve siyasi hayatını, hukuki ve iktisadi bünyesini anlama noktasında bu defterlerin katkısı büyüktür. Bu çalışmada da Osmanlı İmparatorluğu için ehemmiyeti büyük olan Kıbrıs'ın fethedilmesinden hemen sonra oluşturulan 1572 tarihli 64 Numaralı Tahrir defteri incelenmiştir ve Kıbrıs'ın en büyük ovası olan Mesarya bölgesinin detaylı bir portresi çizilmiştir.

Tez'in oluşumunda izlenen yöntemler şunlardır:

1. Söz konusu Tahrir Defteri temin edilerek yeni harflere çevrilmiştir.
2. Transkribe edilen defter, Word dosyasında tablolar oluşturularak muhafaza edilmiştir.
3. Defterde mevcut olan vergiler ve bu vergilerden elde edilen hasılatlar tek tek hesaplanmıştır ve genel bir değerlendirme yapılmıştır.
4. Konu ile alakalı şimdiye kadar oluşturulmuş ikincil kaynaklar okunarak incelenmiştir.
5. Araştırmamızdan elde edilen bilgilerin bir bölümü bilim dünyası ile paylaşmak amacıyla uluslararası bir sempozyumda bildiri olarak sunulmuştur. Bu esnada ortaya çıkan eleştiri ve değerlendirmeler tez yazımında dikkate alınmıştır.

1572 tarihli Tahrir Defterinde yer alan Mesarya Nahiyesi'nin incelendiği bu çalışma 3 ana başlık altında toplanmıştır. Birinci bölümde Mesarya nahiyesinin coğrafi konumu ve iklimi ile ilgili bilgi verilip nahiyeye ait köylerin listesi ve köylerdeki nüfus miktarı hakkında genel bir yorum yapılmıştır. İkinci bölümde yine nahiyede yetiştirilen ürünler ve bu ürünlerden alınan vergiler ele alınmıştır. Ayrıca köylerdeki hayvancılık ile ilgili de bilgi verilmiştir. Son bölümde defterin transkripsiyonuna yer verilmiştir ve genel bir değerlendirme yapılmıştır. Ekler kısmında ise incelediğimiz tahrir defterinde yer alan bazı köylere ait orijinal sayfalarının (Lefkoniko, Yeneğra, Peristerona, Sivori ve Singrasi) fotoğrafları ve köylerin günümüzdeki isim listesi verilmiştir.

Yüksek lisans tez yazım sürecimde bana her zaman yol gösteren ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Mehmet DEMİRYÜREK'e ve yine bu süreçte beni her daim anlayışla karşılayan sevgili AİLEME, son olarak da hep yanımda olan ve

beni motive eden arkadaşlarım Atiye OKUR ve Ülkü KORKMAZ'a teşekkürlerimi sunuyorum.

GİRİŞ

Kıbrıs, bulunmuş olduğu konum ve çeşitli stratejik sebeplerden dolayı, tarihi boyunca büyük küçük birçok devletin elde etmek istediği bir toprak parçası olarak anılmıştır. Doğu Akdeniz'in kalbi olan Kıbrıs'ın elbette ki Osmanlı Devleti için de önemi çok fazla idi. Osmanlı Devleti adayı "Batıya İlerleme" politikasının temel köprülerinden biri saymıştır.¹ Bu doğrultuda 1571 yılında Osmanlılar tarafından Kıbrıs'ın fethi gerçekleştirilmiştir. Bu fethin hemen ardından Osmanlılar bölgede Türk hâkimiyetini yerleştirmek amacıyla ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ada genelinde gün geçtikçe ilerleyen bir çalışma başlatmışlardır. Osmanlı Devleti'nin fethettiği bölgelerde halk arasında eşitliği ve vergi adaletini sağlama, ayrıca idari açıdan belli bir düzen getirme gibi uyguladığı politikaları Kıbrıs adası için de geçerli olmuştur. Uygulanan bu politikaların başında kanunların düzenlenmesi, bölgelerin arazi ve nüfus tahrirlerinin yapılması ve son olarak da vergi sisteminin ıslah edilmesi gelmektedir.

Osmanlılar bir yeri fethettikten hemen sonra klasik bir uygulama olan tahrir işlemini gerçekleştirirdi. Bu işlem sonucunda oluşturulan Tahrir Defteri, Osmanlı maliye teşkilatında vergiye tabi tutulan kişilerin ismen tespiti için değişik dönemlerde farklı şehirlerde gerçekleştirilen sayımları ve bu sayımların kaydedildiği defterleri ifade eder.² Osmanlı belgelerinde yapılan tahrirlerin amacı, ülkedeki reâyânın ikamet ettikleri yerleri ve işlerinin özelliklerini, mallarının ve ürünlerinin kaynaklarını, tımar sahiplerinin gelirlerini, devletin yani hükümdarın bilmesi olarak belirtilir.³ Genel olarak tahrir, bir bölgenin fethi sonrası, eğer orada tımar sistemi uygulanacaksa yapılırdı. Ayrıca yeni bir padişahın tahta geçmesi ülke genelinde tahrirler yapılması için bir sebep teşkil ederdi.⁴

Osmanlı'da tahrirlerin hangi aralıklarda yapılmış olduğuna dair verilen rakamlar tam olarak net olmamakla birlikte, genel olarak tahrirler otuz yılda bir yapılmıştır. Özellikle fetih sonrasında ve yeni bir padişahın başa geçmesi durumunda genel tahrirlerin yapıldığı bilinmektedir. Ayrıca devlet mali bir sıkıntı ile karşılaştığında defterde kaydı olmayan gelirlerin bulunabilmesi için de tahrirler yapmıştır. Fetih

¹ Feridun Bilgin, "Kıbrıs'ın Fethi İçin Yapılan Hazırlıklar (Arşiv Belgelerine Göre)", *Mukaddime*, S.6 (2015): 80.

² Nihal Bakışçı, "1572 Tarihli Kıbrıs Tahrir Defteri ile 1833 Tarihli Kıbrıs Temettuat Defteri Karşılaştırması: Vadili Köyü Örneği", *Tarihte Kıbrıs, C. 1*. Ed. Osman Köse, İstanbul: Akdeniz Karpas Üniversitesi Yay (2017): 247.

³ Mehmet Öz, "Tahrir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi C.39* İstanbul (2010): 425-429.

⁴ Mehmet Öz, "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", *Vakıflar Dergisi S.22* (1991): 430.

sonrasında yapılan tahrirler, genellikle ilk zamanlarda bölgede istikrar tam olarak sağlanamadığından dolayı birkaç yıl içinde tekrarlanmıştır.⁵

Tahrir defterlerinin içinde bir sancakta yer alan köyler (karyeler) ve şehirler, mezzalar, çiftlikler, değirmenler gibi yerleşim birimlerinde yaşayan vergi mükellefi erkek nüfus (vergiden muaf olan kişiler ve gayrimüslimlerle, meskûn yerlerde hâne sahibi dul kadınlar / bive dahil), çoğu yerlerde reâyânın işlemiş olduğu toprakların büyüklüğü, tımar sistemi içerisinde bulunmayan avâriz ve XVI. yüzyıldan itibaren cizye vb. vergiler hariç reâyâdan toplanan çift, bennâk, caba, mücerret, ispençe vergileri, öşürler, bâd-ı hevâ türü ârizî vergiler (cürüm ve cinayet, evlenme vb.) ve vergilendirilen koyun, kovan sayısı gibi bilgiler yer almaktadır.⁶

Klasik tahrir sistemi XVII. yüzyılda önemini kaybetmeye başlamıştır ve tahrir usulü yavaş yavaş terk edilmiştir. Bu dönemde tımar olarak tasarruf edilen miri arazinin mukataa haline geldiği süreçte avâriz vergisinin toplanması bakımından önem arz eden avâriz tahrirleri yapılmaya başlanmıştır.⁷ Yine XIX. yüzyılda klasik dönemdeki tahririn yerini artık nüfus ve temettuat sayımları almaya başlamıştır.

Osmanlı Devleti Kıbrıs'ı fethettikten sonra burada tahrir işlemini gerçekleştirmiştir. Söz konusu tahrir 9 Ekim 1571'de başlayıp 18 Ekim 1572'de tamamlanmıştır.⁸ Adı geçen bu tahrir bugün *Kuyud-ı Kadime* (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü) Arşivi'nde saklanan 64 Numaralı Kıbrıs Tahrir Defteri'dir. Deftere göre o dönemde Kıbrıs adası 12 nahiyeye ayrılmıştır. Bunlar; Lefkoşa, Magosa, Mesarya, Karpas, Girne, Pendaye, Baf, Evdim, Tuzla, Mazoto, Hırsoho ve Limasol nahiyeleridir.⁹ Çalışmamızda bu defter ana kaynak olarak kullanılmış ve Mesarya nahiyesi ele alınmıştır.

Bu çalışmada incelenen defter ve konuların bazıları üzerinde daha önce çalışmış olan Prof. Dr. M. Akif Erdoğan'ın "Kıbrıs'ta Osmanlılar" adlı bir kitabı bulunmaktadır. Ayrıca yine Ronald C. Jennings'in bu alanda yapılmış çalışmaları mevcuttur. Ancak en geniş ve kapsamlı bilgi Recep Dünder'ın "Kıbrıs Beylerbeyliği (1570-1670)" adlı doktora tezinde verilmiştir. Fakat bu çalışmalarda genelde Mesarya nahiyesi ve köyleri hakkında detaylı bir portre çizilmemiştir. Bu doğrultuda

⁵ Öz, "Tahrir," 426.

⁶ Öz, "Tahrir," 428.

⁷ Öz, "Tahrir," 429.

⁸ Recep Dünder, "64 Numaralı Kıbrıs Mufassal Tahrir Defterine Göre Tuzla Nahiyesi," *Tarih Okulu Dergisi*, sy.11 (2018): 357.

⁹ Bakışçı, "1572 Tarihli Kıbrıs Tahrir Defteri ile 1833 Tarihli Kıbrıs Temettuat Defteri Karşılaştırması: Vadili Köyü Örneği," 248.

Çalışmamızda kullandığımız söz konusu tahrir defteri ayrıntılı şekilde incelenmiş ve Mesarya nahiyesi hakkında detaylı bir ereve çizilmiştir. Defterin Mesarya nahiyesi ile ilgili olan kısmının transkripsiyonu yapılmıştır ve tüm veriler incelenmiştir. Yalnızca kişi isimleri okunmamıştır fakat köylerin nüfusu hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

64 NUMARALI KIBRIS TAHRİR DEFTERİNE GÖRE MESARYA NAHİYESİ

1.1. Mesarya Coğrafyası ve Köyleri

Mesarya, sözcük anlamında olduğu gibi “iki dağ” (Beşparmaklar ve Trodos) arasındadır.¹⁰ Mesarya, batıda Lefkoşa şehri ve doğuda Mağusa körfezi arasında kalan bölgeye verilen isimdir. Aslında daha çok Mesarya ovası olarak anılır ve adanın iç kesiminde yer almaktadır. Mesarya ovası, kabaca tepesi Lefkoşa çevresinde, esas olarak da Mağusa körfezinde bulunan bir üçgen konumundadır. Genişliği güneyde Mağusa ile kuzeyde Trikomo arasında 20 km kadardır ve ovanın doğudan batıya uzunluğu ise 50 kilometreden fazladır. Kuzey sınırı doğuda Trikomo’dan batıda, Lefkoşa kuzey batısında bulunan Gönyeli’ye doğru çizilecek bir hatla tasvir edilebilir. Bu hat doğu kısmında Çatoz’a kadar 75 metrelik ve batı kısmında ise Değirmenlik’ten Gönyeli’ye kadar 150 metrelik eş yükseklik eğrilerine uymaktadır. Mesarya’nın güney sınırı açık ve basit bir çizgi ile ifade etmemiz mümkün değildir. Çünkü bu tarafta ovanın birtakım girinti ve çıkıntılar yaptığı görülür.¹¹

Mesarya’nın kuzey kısmında, Kantara dağlarının güney yamaçlarından gelen derelerden bir bölümünün suları Trikomo batısında Singrasi rezervuarında toplanır. Daha batıya doğru Lefkonuk, Çatoz, Değirmenlik civarından çıkarak Mesarya’ya ulaşamayan çok sayıda dereler bulunur. Bunlar içerisinde Kartaldağ ve Alevkayası’ndan gelen Çakılıdere, Kocadere, Köpek Deresi, Aksu gibi Türkçe isimlerle anılanlar özellikle dikkat çekmektedir.¹²

İklim olarak doğuda aşağı Mesarya’da ve batıda Omorfo Körfezi kenarlarında 300 milimetreden daha az yağış alan, topraklarının tuzluluğu ve taban su seviyesinin yüksekliği nedeniyle ormanın doğal olarak yetişmesine müsait olmayan, sadece edafik¹³ bitki formasyonlarını içinde barındırdığını görmekteyiz. Bu durum bize Türkiye’nin İç Anadolu Bölgesi’nde görülen manzarayı hatırlatır. Mesarya’nın yani bu Orta Çukur dediğimiz bölgenin kuraklığı bitki örtüsü bakımından da göze çarpmaktadır.¹⁴ Bundan

¹⁰ İsmail Bozkurt, *Evliya Çelebi’nin İzinde Kuzey Kıbrıs Seyahatnamesi* (Ankara: Bengü Yayınları, 2011), 744.

¹¹ Cevat R. Gürsoy, “Kıbrıs Müşahedeleri,” *DTCF XX/3-4* (1962): 180.

¹² Gürsoy, “Kıbrıs Müşahedeleri,” 182.

¹³ Edaphic: Toprağın canlılar üzerindeki fiziksel ve kimyasal özelliklerinden kaynaklanan etkileri.

¹⁴ Gürsoy, “Kıbrıs Müşahedeleri,” 183.

dolayı bu bölgede buğday, arpa, mercimek vb. gibi baklagillerin daha fazla yetiştirildiğini görmekteyiz.

1572'den itibaren Ada'ya sevk edilen Müslüman Türklerin bir kısmı, çoğunluğu çiftçi olduğundan büyük bir ova olan Mesarya bölgesine yerleştirilmiştir.¹⁵ Tahrir defterinde Mesarya "nahiye" olarak geçmektedir. Bir kazaya ya da sancağa bağlı idari birimleri oluşturan nahiyelerin çeşitli köy ve mezrası vardı. Nahiye ifadesi, liva ve kazalar dışında coğrafi ve idari birimleri veya bölgeleri tanımlamak için de kullanılmaktaydı.¹⁶ 1572 tarihli Tahrir Defterindeki verilere göre Mesarya nahiyesinde 94 adet köy, 6 adet mezra, 4 adet manastır, 1 adet boş manastır ve son olarak da boş halde bulunan 23 adet köy tespit edilmiştir.¹⁷ Yine başka bir kaynakta aynı deftere göre, geçiminin büyük bir kısmı ziraata dayanan kimselerin yaşamakta olduğu Mesarya ve Mazoto Bölgelerinde 76 köyün tamamen terk edilmiş olduğuna dair bir bilgi görmekteyiz.¹⁸ Mesarye nahiyesinde de bu boş köyler hakkında detaylı bilgi yoktur. Sadece köylerin boş olduğunu belirtmek için " *hali* " ifadesi yer almaktadır. Nahiyenin içinde bulunan bu köy, mezra ve manastır isimlerini ve toplam hasılatlarını aşağıdaki tabloda inceleyebiliriz. Buna göre nahiye içerisindeki en yüksek gelire sahip köy Yeneğra, en az gelire sahip köy ise Estila Pano karyeleridir.

¹⁵ Nuri Çevikel, "Osmanlı Kıbrısı'nda Müslim-Gayrimüslim İlişkileri ve İhtidâ Meselesi (1746-1801)," *Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu C.II (Tarih ve Medeniyetler Tarihi)* (2012): 937-965.

¹⁶ İlhan Şahin, "Nahiye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.32 (2006): 307.

¹⁷ *Defter-i Mufassal-ı Kıbrıs*, TK. KKA. TD.64,Vrk. 80. Kâtibin 62. ve 63. köyleri yazdığı sayfadan sonraki diğer sayfadaki köyleri de tekrar 62. ve 63. sayılardan başlatması, köyün ayrıntılı şekilde anlatıldığı sayfalarda kaydırmaya sebep olmuştur ve böylece köy sayısının 92 köy olarak gözükmesine sebebiyet vermiştir. Fakat dikkatlice incelediğimizde Mesarya nahiyesinde toplamda 92 değil, 94 adet köy olduğu açıkça gözükmektedir.

¹⁸ Çevikel, "Osmanlı Kıbrısı'nda Müslim-Gayrimüslim İlişkileri ve İhtidâ Meselesi (1746-1801)," 940.

Tablo 1.1: Mesarya Nahiyesi Fihrist

1 Karye-i Satira 6201	2 Karye-i Panaya 835	3 Karye-i Akeslofa 4359	4 Karye-i Liopetri 3577
5 Karye-i Aynapa 1409	6 Karye-i Singrasi 9174	7 Karye-i Aya Yorgi Bastiyo 3172	8 Karye-i Espasriko 5832
9 Karye-i Paradisi 3396	10 Karye-i Livakobo 1911	11 Karye-i Mandralkesi 2059	12 Karye-i Lapatos 6075
13 Karye-i Aya Foka Ardeti 3391	14 Karye-i Siri 778	15 Karye-i Astodelli 376	16 Karye-i Verendos 521
17 Karye-i Lefkoniko 12621	18 Karye-i Apsi 7082	19 Karye-i Payi 8917	20 Karye-i Melunda 8747
21 Karye-i Aya Nikola Melunda 1268	22 Karye-i Pelatani 4264	23 Karye-i Astiraki 1604	24 Karye-i Nemoka 4067
25 Karye-i Peristerona 10623	26 Karye-i Peristo Perkopolyari 4190	27 Karye-i Berya 1586	28 Karye-i Aya Fokaberya 791
29 Karye-i Aya Yorgi Çire 3220	30 Karye-i Marsono 1866	31 Karye-i Milya 3071	32 Karye-i Yeneğra 18169
33 Karye-i Nemdora 4205	34 Karye-i Falamodi 4217	35 Karye-i Viçada 12205	36 Karye-i Aya Hortiyo 772
37 Karye-i Katodara 4830	38 Karye-i Terpemeni 6017	39 Karye-i İpsillat 1624	40 Karye-i Balyokori 564
41 Karye-i Dihoryo 4673	42 Karye-i Musilita 2766	43 Karye-i Kados 6889	44 Karye-i Kornoçyo 824
45 Karye-i Melise 966	46 Karye-i Aksu 10225	47 Karye-i Angastina 9194	48 Karye-i Apalestre 6019
49 Karye-i Sandallar 4693	50 Karye-i Nemliye 1700	51 Karye-i Sivori 16804	52 Karye-i Aloda 1911
53 Karye-i Makoka 2396	54 Karye-i Estila Pano 255	55 Karye-i Estilo Kato 2404	56 Karye-i Oramiko 977

57 Karye-i Makrasika 10710	58 Karye-i Lakşez 1531	59 Karye-i Kata Petro 3208	60 Karye-i Ornisi 2768
61 Karye-i Aya Todori 2838	62 Karye-i Aşke 9850	63 Karye-i Vadili 4855	64 Karye-i İstefani 3217
65 Karye-i Peristo Kanize 2129	66 Karye-i Pestaki 7105	67 Karye-i Afanya 3997	68 Karye-i Mora 1166
69 Karye-i Atmelasita 4240	70 Karye-i Selenci 3521	71 Karye-i Teraşada 7710	72 Karye-i Aşyeno 4448
73 Karye-i Ağridi 2705	74 Karye-i Mellura 1663	75 Karye-i Sinde 5655	76 Karye-i Aya 1612
77 Karye-i Meluşa 666	78 Karye-i Kalopsida 6317	79 Karye-i Aşna 4535	80 Karye-i Lisi 2849
81 Karye-i Ayakoti 750	82 Karye-i Pergama 4184	83 Karye-i Arçoz 5113	84 Karye-i Telbino 2633
85 Karye-i Tremetuşa 5282	86 Karye-i Ankona 1266	87 Karye-i Marata 3292	88 Karye-i Apari 820
89 Karye-i Osterkeflu 6178	90 Karye-i Kovikli 1739	91 Karye-i Terolli 3241	92 Karye-i Ormidya 3566
93 Karye-i Avgoroz 4693	94 Karye-i Pyeronda 289	95 Mezra-i Ordoni 65	96 Mezra-i Geleda 33
97 Mezra-i Melisoya 69	98 Mezra-i Sellomodusa 74	99 Mezra-i Aya Yorgi 45	100 Mezra-i Deropya 37
101 Manastır Ogaşira 80	102 Manastır Opoyona 34	103 Manastır Rinhaya 50	105 Manastır Dedali
106 Karye-i Rodloto hali	107 Karye-i Arnadi hali	108 Karye-i Peristoşerloyi	109 Karye-i Grako-hali
110 Karye-i Moçokeşnoru-hali	111 Karye-i Kardite-hali	112 Karye-i Mandiye- hali	113 Karye-i Korallari- hali
114 Karye-i Aya Yorgi Antesine-hali	115 Karye-i Pendelikariye-hali	116 Karye-i Ayakoto- hali	117 Karye-i Aya Yorgi Petrofani-hali

118 Karye-i Rinomato- hali	119 Karye-i Rodelloro- hali	120 Karye-i Permisyo- hali	121 Karye-i Temyano- hali
122 Karye-i Ünye-hali	123 Karye-i Penaya-hali	124 Karye-i Kakli-hali	125 Karye-i Permitopotayaka- hali
126 Karye-i manderes- hali	127 Karye-i Pellato-hali	128 Karye-i Ayapopel- hali	

1.2. 64. Numaralı Tahrir Defterine Göre Nüfus

“Arapça nefis kelimesinin çoğulu olan nüfus” nefis; ruh, can, hayat” anlamına gelmekle birlikte daha çok bir coğrafyada yaşayan insanları ifade eder.¹⁹ Nüfus devletler için ülkelerinin tanıtılmasında, kalkınmasında, doğal kaynakların kullanılmasında ve dolayısıyla üretim-tüketim alanında da çok önemli bir yer tutmaktadır. Yapılan fetihlerle birlikte yeni bir padişahın hükümdar olması, gelir kaynaklarının tespit edilmesi veya yeni ıslahatların uygulamaya konulabilmesi için tahrir işlemi yapılırdı. Klasik dönemde yapılan bu tahrirler aracılığı ile o döneme ait nüfus bilgisini -net sayılar olmamakla beraber- öğrenebilmemiz mümkündür.

64 numaralı tahrir defterine göre Kıbrıs'ta Mesarya nahiyesinde ikamet eden kişilerin genel nüfus dağılımını görebilmekteyiz. Yine söz konusu defterde evlenmemiş yani bekâr olarak yaşayan kişiler mücerred,²⁰ yaşı hayli fazla olanlar pir-i fanî,²¹ kocası ölen dul kadınlar bive,²² olgunlaşmamış, bülûğâ ermemiş kimseler nâ-reşîd²³ ve gözleri görmeyen kişiler ise a'mâ olarak kaydedilmiştir. Köylerde ikamet eden kişiler hakkında bu denli ayrıntılı bilgi verilmesinin nedenini fetihten sonra ilk tahrir yazımı olduğu için genel nüfus dağılımını görmek istemeleri olarak yorumlayabiliriz. Defterde resm-i çift vergisinin de sadece bir köyde ve bir kişiden 32 akçe olarak alındığını görmekteyiz.²⁴ Osmanlı klasik döneminin temel niteliklerinden biri olan çift-hâne sistemi, bir ailenin geçimini sağlayacak büyüklükteki toprağı işletmesine dayanmaktaydı. Çıplak mülkiyeti

¹⁹ Nebi Bozkurt, “Nüfus,” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.33 (2007): 293.

²⁰ “Anasına babasına muhtaç olmayıp geçimini kendi temin edebilen vergi mükellefi erkek.”Bkz. Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü* (İstanbul: Paradigma Yayınları, 2011), 493.

²¹ Ünal, “*Osmanlı Tarih Sözlüğü*,” 548.

²² Ünal, “*Osmanlı Tarih Sözlüğü*,” 125.

²³ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat* (Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2012), 945.

²⁴ Bkz. TK. KKA. TD. 64, Vrk. 96b.

devlete ait olan bu toprağa, “çift” adı veriliyor ve aile elindeki bu toprağı bir takım istisnalar dışında sürekli işlemekle yükümlü tutuluyordu. Böyle bir toprağı elinde bulunduran çiftçi işlediğı bu toprak için kanunnâmelerde “çift resmi, çift hakkı, kulluk akçesi” adlarıyla vergiyi ödemekle yükümlüdür. Osmanlılar’da çiftçi-köylünün ana vergisi olan ve bünyesinde çeşitli mükellefiyetleri de barındıran çift resminin ortaya çıkışı, daha sonraki uygulamaları ve miktarı bakımından zaman içerisinde değişiklikler göstermiştir.²⁵

Tablo 1.2: Mesarya Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Hane	2802
Mücerred	658
Bive Sayısı	29
Nefer Sayısı	112
Diğer (Pir-i Fanî, A'mâ, Resm-i Çift)	18

Aşağıdaki tabloda köylere ait detaylı nüfus verilerini incelediğimizde nüfusu en fazla olan köy 178 hane ile Lefkoniko’dur. Onu takip eden köyler sırasıyla; Yeneğra (144), Peristerona (111), Payi (110), Viçada (102), Sivori (100), Singrasi (98), Aksu (98), Melunda (94), ve Apsi (88)’dir. Diğer köyler nüfus bakımından hemen hemen birbirine yakın olmakla beraber tahrir defterine göre nüfusu en az olanlar ise Astodelli (3) ve Estilo Pano (3) adlı köylerdir.

Tablo 1.3: 64 Numaralı Tahrir Defterine Göre Ayrıntılı Nüfus Bilgisi (Hane Sayısı)

Karye (Köy)	Hane Sayısı	Mücerred Sayısı	Bive Sayısı	Pir-i Fani A'mâ	Nâ-reşîd	Nefer
Satira	57	10	3			
Panaya	9	2				
Akeslofa	18	13	2			
Liopetri	24	5	4			
Aynapa	16		1			
Singrasi	64	34				
Aya Yorgi	25	2				

²⁵ Feridun Emecen, “Çift Resmi,” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.8 (1993): 309-310.

Bastiyo						
Espasriko	21	3	1			
Paradisi	21	1	1			
Livakobo	15	2	1			
Mandraleksi	13	5				
Lapatos	60	7				
Aya Foka Ardeti	23	10	1			
Siri	7	1				
Astodelli						3
Verendos						5
Lefkoniko	143	35				
Apsi	66	22				
Payi	25	85				
Melunda	73	21				
Aya Nikola Melunda	13	3	1			
Platani	44	15			1	
Astiraki	14	2				
Nemoka	48	5	2			
Peristerona	90	20	1			
Peristo Perko Polyari	22	13	1		4	
Berya	13	3				
Aya Fokaberya	6	1				
Aya Yorgi Çire	22	3			1	
Marsono	11	4				
Milya	20	9				
Yeneğra	113	31				
Nemdora	20	9				

Falamodi	37	9				
Viçada (Vitsada)	88	11		Pir-i Fani 3		
Aya Hortiyo						7
Katodara	59	15	1			
Terpemeni	55	17				
İpsillat	16	4				
Balyokari						4
Dihoryo	40	5				
Musilita	27	4				
Kados	72	4				
Kornoçoço	8	2				
Melise	13	1				
Aksu	91	7				
Angastina	63	8				
Apalestre	47	10				
Sandallar	33	3				
Nemliye	15	4				
Sivori	92	8				
Aloda						10
Makoka						18
Estila Pano						3
Estilo Kato						19
Oramiko	4	4				
Makrasika	62	13				
Lakşez	11	3				
Kata Petro	24	13				
Ornisi	24	9				
Aya Todiri	19	8				
Aşke	55	14	2			
Vadili	34	7				
Estefani	17	1				

(İstefani)						
Peristo Kanize	16	5				
Pestaki	56	5				
Afanya	35	2				
Mora	11	2				
Atmelasita	33	3				
Selci (Selenci)	33	4				
Teraşada	43	4	3	A'mâ 3		
Aşyeno (Eşyeno)	29	1	3	A'mâ 2		
Ağridi (Eğridi)	15	1	1			
Mellura	16	1				
Sinde	27	6				
Aya	7	2				
Meluşa						10
Kalopsida	59	5				
Aşna	25	5				
Lisi	31	5				
Ayakoti						7
Pergama	36	9				
Arçoz	43	2				
Telbino						15
Tremetuşa	38	4				
Ankona						6
Marata	24	8				
Apari (Epari)						5
Osterkeflu	29	8				

Kovikli	11	5				
Teralli	21	7				
Ormidya	17	1				
Avgoroz	22	2				
Pyeronda	3	1				

İKİNCİ BÖLÜM

1572 TARİHLİ TAHRİR DEFTERİ'NE GÖRE MESARYA NAHİYESİNDE VERGİ SİSTEMİ VE YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER

Osmanlı Devleti çeşitli milletleri bünyesinde barındıran ve 3 kıtaya yayılmış büyük bir saha ve bölgede yer almaktaydı. Dolayısıyla iklim ve onunla bağlantılı olan bitki örtüsü ve hayvan yetiştirme şart ve sahaları birbirinden çok büyük farklar göstermektedir. Bu farklar sebebi ile meydana gelen çeşitli faktörler, hüküm sürdükleri bölgelerde bir takım özel hayat şartlarını gerekli kılmıştır.²⁶ Osmanlı Devleti, imparatorluğun genelini kapsayacak bir vergi politikası teşkil etmemiş, gerek kültür, gerek ırk, gerek iklim ve diğer iktisadi koşullar bakımından birbirinden çok ayrı bölgeleri içeren memleketteki vergi kanunnamelerini her bölgeye uygun olacak şekilde hazırlamıştır. Bundan dolayı memleketin her yerinde olduğu gibi Kıbrıs ahalisinin de istekleri doğrultusunda Kıbrıs'ta Osmanlı kanunları uygulamaya konulmuştur. Buna göre 1572 tarihinde Mesarya nahiyesinde reâyâdan alınan vergiler aşağıdaki tablodaki gibidir ve 1/5 oranında vergi tahsili yapılmıştır.²⁷

Tablo 2.1: Mesarya Nahiyesinde Toplanan Vergiler

Vergi Çeşitleri	
İspençe	1 Kişi (30 akçe hesabıyla)
Hınta (buğday)	1 Keyl ²⁸ (12 akçe hesabıyla)
Şaîr (arpa)	1 Keyl (6 akçe hesabıyla)
Burçak	1 Keyl (6 akçe hesabıyla)
Bakla	1 Keyl (10 akçe hesabıyla)
Mercimek	1 Keyl (13 akçe hesabıyla)
Resm-i Kevare (Arıcılık)	-
Adet-i Ağnâm	(2 Koyundan 1 akçe hesabıyla)
Bid'at-i Henâzîr	-

²⁶ Şinasi Altundağ, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa bir Araştırma," *DTCFD* V/2 (1947): 187.

²⁷ Bakışçı, "1572 Tarihli Kıbrıs Tahrir Defteri ile 1833 Tarihli Kıbrıs Temettuat Defteri Karşılaştırması: Vadili Köyü Örneği," 250.

²⁸ "Keyl veya Kile, İmparatorluğun muhtelif yerlerinde muhtelif kıymette olur ve birbirini tutmazdı. Alışverişlerde aradaki fark İstanbul kilesine nazaran tashih olunurdu." Bkz. Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü* (İstanbul: Paradigma Yayınları, 2011), 405.

Resm-i Meyve ve Besatin (Bostanlar)	-
Mahsûl-i Meyhane	-
Adet-i Deştânî	-
Penbe veya Resm-i Penbe (Pamuk)	1 Kantar (300 akçe hesabıyla)
Nohut	1 Keyl (14 akçe hesabıyla)
Keten	1 Demet (2 akçe hesabıyla)
Börülce	1 Keyl (11-13 akçe hesabıyla)
Harnub (Keçiboynuzu)	1 Kantar (35 akçe hesabıyla)
Zeytin	1 Keyl (11 akçe hesabıyla)
Bac-ı Pazar ve İhtisab	-
Resm-i Göğül (İpekböcekçiliği)	-
Mahsûl-i Debbağhane	-
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe	-
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gayb ve mâl-i mefkûd ve yâve ve kaçgun ve mürde-gâne	-
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusâne ve tapu-yı zemin	-

Tabloda da görüldüğü üzere bazı vergilerin karşılıkları boş kalmıştır. Bunun nedeni okunan tahrir defterinde bu vergilerin sadece toplam yekûnlarının verilmiş olmasıdır. Örneğin bid'at-i henâzîr yani domuzların sayıları verilmemiş bunun yerine toplamda ne kadar akçe tuttukları yazılmıştır. Dolayısıyla belli bir sayı verilmediği için hesaplama yapılarak 1 domuzdan ne kadar akçe alındığı hakkında da bir varsayım yapmak mümkün olmamıştır. Ya da bâd-ı hevâ resimleri gibi miktar olarak ne kadar alınacağı belli olmayan düzensiz vergilerin de karşılıkları boş kalmıştır. Köylerin detaylı açıklandığı kısımda bu vergilerin ne kadar alındığına dair bilgi verilecektir.

2.1. MESARYA NAHİYESİNDE REAYADAN ALINAN VERGİLER

2.1.1. İspençe Resmi

Osmanlı Devleti'nde zimmîden alınan bir baş vergisi olan ispenç resmini,²⁹ buluğa ermiş her Gayrimüslim, Hıristiyan veya Yahudi öderdi. Bir başka deyişle reayadan, Müslümanların çift resmine karşılık alınan bir vergidir.³⁰ Bazı vilâyet kanunnâmelerinde, bu resmin alınması için, reyanın cizye verebilme kabiliyetinde olması ve en az 300 akçelik mala sahip olması gerektiği belirtilmiştir. Yine bazı kanunnâmelerde, ispenç resmi, ister köylü ister şehirli olsun haraç veren kâfirlerden alınmaktadır ibaresine yer verilmiştir.³¹ XVI ve XVII. yüzyıllara ait kanunnamelerde miktarlar en az 20 en fazla 30 akçeydi ve genellikle bu tutarlar sabit kalmıştır. Ayrıca bir gayrimüslim İslam'ı kabul ettiği takdirde bu vergi yerine tutarı daha düşük olan "bennak" resmi ödemekle yükümlü olurdu.³²

Kıbrıs'ta 1572 yılındaki tahrir defterine göre Mesarya nahiyesinde ispençe miktarının 30 akçe olduğunu görmekteyiz. Yine bu deftere göre Mesarya'da 3568 kişi ispençe resmini ödemekteydi. Nahiyeye ait toplamda 107.040 akçelik ispençe miktarı bulunmaktadır. İspençe vergisinin en çok alındığı köy nüfusun fazla olduğu Lefkoniko köyü olmakla beraber en az ispençe vergisi ödeyen karye ise Astodelli köyüdür.

Tablo 2.2: İspençe Vergisini Ödeyen Kişi Sayısı ve Buldukları Köyler

Karye (Köy)	İspençe Ödeyen Kişi Sayısı	Karye (Köy)	İspençe Ödeyen Kişi Sayısı
Satira	67	Apalestre	57
Panaya	11	Sandallar	36
Akeslofa	31	Nemliye	19
Liopetri	30	Sivori	100
Aynapa	16	Aloda	10
Singrasi	91	Makoka	18
Aya Yorgi Bastiyo	27	Estilo Kato	19
Espasriko	24	Oramiko	8
Paradisi	22	Makrasika	75

²⁹ Ünal, "Osmanlı Tarih Sözlüğü," 352.

³⁰ Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reaya'dan Alınan Vergi ve Resimler," *DTCFD* V/5 (1947): 507.

³¹ Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reaya'dan Alınan Vergi ve Resimler," s.507.

³² Halil İnalçık, "İspençe," *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.23 (2001): 177.

Livakobo	17	Lakşez	14
Mandraleksi	18	Kata Petro	37
Lapatos	67	Ornisi	33
Aya Foka Ardeti	33	Aya Todiri	27
Siri	8	Aşke	69
Astodelli	3	Vadili	41
Verendos	5	Estefani	18
Lefkoniko	178	Peristo Kanize	21
Apsi	88	Pestaki	61
Payi	110	Afanya	37
Melunda	94	Mora	13
Aya Nikola Melunda	17	Atmelasite	36
Platani	60	Selci (Selenci)	37
Astiraki	16	Teraşada	47
Nemoka	53	Aşyeno	30
Peristerona	110	Ağridi (Eğridi)	16
Peristo Perko Polyari	39	Mellura	17
Berya	14	Sinde	33
Aya Fokaberya	7	Aya	9
Aya Yorgi Çire	26	Meluşu	10
Marsono	15	Kalopsida	64
Malya	29	Aşna	30
Yeneğra	144	Lisi	36
Nemdora	29	Ayakoti	7
Falamodi	46	Pergama	45
Viçada (Vitsada)	99	Arçoz	45
Aya Hortiyo	7	Telbino	15
Katodara	74	Tremetuşu	42
Terpemeni	72	Ankona	6
İpsillat	20	Marata	32
Balyokari	4	Apari	5
Dihoryo	45	Osterkeflu	37

Musilita	31	Kovikli	16
Kados	76	Teralli	28
Kornoço	10	Ormidye	18
Melise	14	Avgoroz	24
Aksu	98	Pyeronda	4
Angastina	71		

2.1.2. Bive Resmi

Gayrimüslim reâyânın dul kadınlarına ait gelirler için konulan bir vergidir. Burada dul kadın, müstakil bir evi olan kişi olarak geçmektedir. Söz konusu bu kişiler oğulları çalışma yaşına gelinceye kadar ırgatlarla idare ederlerse bive adı altında işletmenin sahibi olarak kabul edilirdi.³³ 1572 tarihli tahrir defterine göre bive resmi olarak 6 akçe alınmaktaydı. Mesarya nahiyesinde 29 kişi bive resmi adı altında deftere kaydedilmiştir ve bunlardan sadece 22'si vergiye tabi tutulmuştur.³⁴ Geri kalan kişilerin neden vergiden muaf olduğuna dair defterde herhangi bir bilgi yoktur. Buna göre bive resmi Mesarya nahiyesi için toplamda 132 akçelik bir gelire sahiptir.

Tablo 2.3: Bive Vergisini Ödeyen Kişi Sayısı ve Buldukları Köyler

Karye (Köy)	Bive Alınan Kişi Sayısı
Satira	3
Akeslofa	2
Liopetri	4
Aynapa	1
Espasriko	1
Paradisi	1
Livakobo	1
Aya Foka Ardeti	1
Aya Nikola Melunda	1
Nemoka	2
Peristerona	1

³³ Recep Dündar, "Kıbrıs Beylerbeyliği (1570-1670)," (Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 1998), 260.

³⁴ Bkz. TK. KKA. TD. 64, Vrk. 81b, 82a-b, 83b, 84a, 85a, 91a, 95b, 107a-b, 108a.

Peristo Perko Polyari	1
Katodara	1
Atmelasita	2
Teraşada	3
Aşyeno	3
Ağridi	1

2.1.3. Adet-i Ağnâm Resmi

Adet-i ağnâm resmi koyunlardan alınan bir vergidir. Müslim veya gayrimüslim reayadan 3 koyuna 1 ya da 2 koyuna 1 akçe alındığı görülmektedir.³⁵ Kanunnamede 980 tarihli Kıbrıs adası ile ilgili ferman başlığı adı altında yer alan “*adet-i ağnâm her koyundan bir akçe ve her kuzudan bir akçe alınurmuş*”,³⁶ ve bundan sonra “*adet-i ağnâm için iki koyuna bir akçe alınmak emrim olmuştur*” hükmü verilmiştir.³⁷ Tahrir defterinde koyunların kaç adet olduğu yazılmamıştır. Sadece genel bir toplam verilmiştir. 1572 tarihli tahrir defterine göre Mesarya nahiyesinde adet-i ağnâmın hasılatı 13,925 akçedir. Bu toplam hasılattan yola çıkarak 1572 yılında Mesarya nahiyesinde 6962 adet koyun ve keçi olduğunu söyleyebiliriz. Mesarya nahiyesinde hemen hemen her köyde küçükbaş hayvancılık ile uğraşıldığını görmekteyiz.

Tablo 2.4: Ağnâm Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Ağnâm Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Ağnâm Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	1000	Apalestre	100
Panaya	15	Sandallar	150
Akeslofa	100	Nemliye	20
Avgoroz	10	Sivori	150
Aynapa	25	Aloda	100
Singrasi	250	Makoka	100
Aya Yorgi Bastiyo	35	Estilo Kato	30

³⁵ Çağatay, “Osmanlı İmparatorluğunda Reaya’dan Alınan Vergi ve Resimler,” 486.

³⁶ Akgündüz, Ahmet. *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri* (İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1990), 638-639.

³⁷ Mehmet Demiryürek, “Kıbrıs Adasında Âdet-i Ağnâm Vergisi (1570-1603),” *Bellekten*, C.LXXXIII/296 (2019): 131.

Musilita	120	Pyeronda	15
Paradisi	100	Makrasika	20
Livakobo	30	Kados	100
Mandraleksi	100	Kata Petro	10
Lapatos	55	Ornisi	150
Aya Foka Ardeti	30	Aya Todiri	30
Siri	20	Aşke	100
Aksu	600	Vadili	300
Angastina	400	Estefani	300
Lefkoniko	800	Peristo Kanize	25
Apsi	250	Pestaki	30
Payi	400	Afanya	100
Melunda	200	Mora	50
Aya Nikola Melunda	200	Atmelasite	30
Platani	150	Selci (Selenci)	100
Astiraki	65	Teraşada	30
Nemoka	100	Aşyeno	250
Peristerona	600	Ağridi (Eğridi)	30
Peristo Perko Polyari	150	Mellura	100
Berya	100	Sinde	50
Kornoçyo	300	Aya	500
Aya Yorgi Çire	150	Meluşu	200
Marsono	100	Kalopsida	50
Malya	50	Aşna	50
Yeneğra	700	Lisi	50
Nemdora	200	Melise	70
Falamodi	300	Pergama	15
Viçada (Vitsada)	550	Arçoz	30
Aya Hortiyo	100	Telbino	30
Katodara	200	Tremetuşu	700
Terpemeni	400	Osterkeflu	150
İpsillat	50	Kovikli	70

Balyokari	15	Teralli	35
Dihoryo	500		

2.1.4. Bid'at-i Henâzîr Resmi

Fatih kanunnamesinde belirtilen ifadeye göre sürü halinde beslenen domuzlardan her iki domuz için bir akçe, evde beslenenlerden ise her bir domuz için bir akçe olarak alınan vergiye bid'at-i henâzîr denmiştir.³⁸ Tahrir defterinde söz konusu bu verginin ne şekilde alındığı belirtilmemiş sadece köy olarak toplam ne kadar akçe alındığı yazılmıştır. Deftere göre 1572'de Mesarya nahiyesinde bu vergi miktarı toplamda 5195 akçedir.

Tablo 2.5: Bid'at-i Henâzîr Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Bid'at-i Henâzîr Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Bid'at-i Henâzîr Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	85	Apalestre	100
Angastina	100	Sandallar	45
Akeslofa	35	Nemliye	25
Liopetri	25	Sivori	135
Aynapa	20	Aloda	15
Singrasi	175	Makoka	25
Aya Yorgi Bastiyo	45	Estilo Kato	25
Espasriko	30	Oramiko	15
Paradisi	78	Makrasika	100
Livakobo	30	Lakşez	20
Mandralksi	35	Kata Petro	50
Lapatos	105	Ornisi	40
Aya Foka Ardeti	55	Aya Todiri	25
Siri	15	Aşke	100
Astodelli	7	Vadili	65
Verendos	7	Estefani	25

³⁸ Dündar, "Kıbrıs Beylerbeyliği (1570-1670)," 244.

Lefkoniko	200	Peristo Kanize	20
Apsi	150	Pestaki	75
Payi	175	Afanya	25
Melunda	40	Mora	15
Aksu	145	Atmelasite	50
Platani	95	Selci (Selenci)	50
Astiraki	25	Teraşada	78
Nemoka	90	Aşyeno	50
Peristerona	175	Ağridi (Eğridi)	25
Peristo Perko Polyari	65	Mellura	30
Berya	30	Sinde	50
Aya Fokaberya	10	Aya	12
Aya Yorgi Çire	40	Meluşa	15
Marsono	15	Kalopsida	100
Malya	50	Aşna	50
Yeneğra	200	Lisi	53
Nemdora	80	Ayakoti	10
Falamodi	75	Pergama	45
Viçada (Vitsada)	175	Arçoz	25
Aya Hortiyo	13	Telbino	25
Katodara	130	Tremetuşa	75
Terpemeni	100	Ankona	10
İpsillat	25	Marata	40
Balyokari	7	Apari	8
Dihoryo	65	Osterkeflu	52
Musilita	45	Kovikli	70
Kados	115	Teralli	50
Kornoçyo	15	Ormidye	25
Melise	20	Avgoroz	30
Pyeronda	5		

2.1.5. Adet-i Deştâni Resmi

Osmanlı Devleti'nde ekili olan alanları hayvanlardan veya hırsızlardan korumakla görevli kişilere deştân denilirdi. Başkasının bahçe ya da tarlasına girerek o kişinin ürününe zarar veren hayvan sahiplerinden at, sığır ve koyun başına 5 akçe olarak alınmaktaydı. Hayvanın yaptığı zarar sahibine ödetiliyor ve ayrıca hayvan başına beşer sopa vuruluyordu.³⁹ Fakat 1572 tarihli tahrir defterinde verginin nasıl alındığı belirtilmemiştir. Yine hayvanlardan alınan diğer vergiler gibi sadece toplam akçe tutarı yazılmıştır. Deftere göre Mesarya nahiyesine ait toplam deştâni resmi 1593 akçedir.

Tablo 2.6: Adet-i Deştâni Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Adet-i Deştâni Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Adet-i Deştâni Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	43	Apalestre	37
Akeslofa	22	Nemliye	12
Liopetri	15	Sivori	41
Aynapa	50	Aloda	5
Singrasi	35	Kata Petro	18
Aya Yorgi Bastiyo	13	Estilo Kato	15
Paradisi	11	Makrasika	25
Lapatos	35	Sinde	15
Aya Foka Ardeti	17	Aya Todiri	13
Lefkoniko	95	Aşke	23
Apsi	27	Vadili	13
Payi	45	Estefani	13
Melunda	49	Peristo Kanize	19
Aya Nikola Melunda	70	Pestaki	29
Platani	33	Afanya	18
Astiraki	8	Aşna	14
Nemoka	35	Atmelasite	31
Peristerona	83	Selci (Selenci)	17

³⁹ Ünal Taşkın, "Rüsûm-ı Örfiye," *Tarih Okulu* XIV (2013): 68.

Peristo Perko Polyari	16	Teraşada	26
Berya	9	Aşyeno	16
Aya Yorgi Çire	24	Ağridi (Eğridi)	10
Marsono	9	Kalopsida	25
Aksu	49	Pergama	35
Viçada (Vitsada)	63	Arçoz	12
Pyeronda	15	Telbino	10
Katodara	26	Tremetuşa	29
İpsillat	10	Marata	16
Balyokari	3	Angastina	25
Dihoryo	15	Osterkeflu	27
Musilita	19	Kovikli	5
Kados	53	Teralli	13
Avgoroz	15	Ormidye	9

2.1.6. Resm-i Kevvare

Arıcılığa bağlı olarak bal üretimi yapanlardan alınan bu vergi, tahrir defterinde reayanın elinde bulunan arı kovanlarının mahsulünden akçe ya da bal olarak temin edilmektedir.⁴⁰ Ele aldığımız tahrir defterinde akçe olarak alınan bu verginin kovan sayıları belirtilmemiş ve sadece toplam yekünleri verilmiştir. İncelediğimiz tahrir defterine göre Mesarya nahiyesinde bu vergiden alınan toplam miktar 1002 akçedir.

Tablo 2.7: Resm-i Kevvare Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Resm-i Kevvare Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Resm-i Kevvare Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	50	Apalestre	15
Panaya	12	Sandallar	14
Makoka	10	Nemliye	10
Singrasi	75	Sivori	20
Livakobo	20	Mora	10

⁴⁰ Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reaya'dan Alınan Vergi ve Resimler," 508.

Mandraleksi	20	Atmelasite	45
Lapatos	30	Selci (Selenci)	13
Aya Foka Ardeti	10	Teraşada	10
Lefkoniko	30	Aşyeno	10
Apsi	30	Ağridi (Eğridi)	10
Melunda	10	Mellura	15
Aya Nikola Melunda	10	Nemoka	20
Platani	15	Peristerona	20
Berya	5	Kalopsida	10
Aya Fokaberya	7	Aya	10
Aya Yorgi Çire	21	Katodara	10
Marsono	5	Terpemeni	30
Malya	20	İpsillat	5
Nemdora	12	Balyokari	3
Falamodi	12	Dihoryo	25
Viçada (Vitsada)	10	Arçoz	10
Kados	10	Telbino	10
Melise	15	Kovikli	15
Aksu	30	Teralli	10

2.1.7. Resm-i Göğül

Resm-i göğül olarak tahrir defterinde adı geçen bu resim ipekböcekçiliği ile ilgilidir. Genel olarak Kıbrıs'da o dönemde ipek üretimi diğer ürünlere nazaran çok önemli miktarlarda değildi.⁴¹ İpek üretimi yapan köyler; Makrasika(135 akçe), Lakşez(30 akçe), Kata Petro(30 akçe), Atmelasite(40 akçe) karyeleridir. Dolayısıyla Mesarya nahiyesinde de bu vergi için alınan toplam akçe miktarı 235'dir.

2.1.8. Resm-i Meyhane

Osmanlı şehirlerinde gayrimüslimlerin yaşadığı bölgelerde şarap satışından belli bir ölçüde vergi alınır. Gayrimüslimlerin şarap alabileceği yerlere meyhane, alınan

⁴¹ Ronald Jennings, *Village Life In Cyprus At The Time Of The Ottoman Conquest*, Ed. M. Akif Erdoğan, Ali Efdal Özkul (İstanbul The Isis Press, 2009), 101.

vergiye ise resm-i meyhane denilirdi.⁴² 1572 tarihli tahrir defterine göre Mesarya kazasında bu vergi “Mahsül-i Meyhane”⁴³ olarak belirtilmiştir ve toplamda tüm köylerden 9620 akçe alınmıştır. Peristerona köyünde bu vergi Bac-ı Pazar ve İhtisab vergisi ile bir yazılıp alınmıştır.⁴⁴

Tablo 2.8: Resm-i Meyhane Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Resm-i Meyhane Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Resm-i Meyhane Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	300	Apalestre	180
Akeslofa	180	Sivori	340
Liopetri	40	Aya Todiri	100
Aya Yorgi Bastiyo	50	Aşke	500
Espasriko	100	Vadili	300
Makrasika	390	Pestaki	240
Lapatos	500	Afanya	200
Lefkoniko	1200	Platani	190
Payi	840	Atmelasite	100
Nemoka	200	Avgoroz	60
Peristo Perko Polyari	100	Teraşada	125
Malya	70	Aşyeno	300
Yeneğra	110	Ağridi (Eğridi)	75
Nemdora	100	Mellura	40
Falamodi	100	Pergama	60
Viçada (Vitsada)	700	Arçoz	180
Aşna	50	Tremetuşa	100
Terpemeni	150	Teralli	100
Lisi	80	Marata	70
Dihoryo	200	Angastina	600
Kados	300		

⁴² Dündar, “Kıbrıs Beylerbeyliği (1570-1670),” 275.

⁴³ Bkz. TK. KKA. TD. 64, Vrk. 88.

⁴⁴ Bkz. TK. KKA. TD. 64, Vrk. 91.

2.1.9. Bac-ı Pazar ve İhtisab

Pazar yerlerinde satılan mallar için alınan bu vergi ürünlerin miktarı ve cinsine göre belli ölçülerde alınmaktaydı.⁴⁵ 1572 tarihli defterden yola çıkarak Mesarya nahiyesinde toplamda 5 köyden bu vergi alınmıştır. Bu köyler Lefkoniko(200 akçe), Viçada(150 akçe), Makresika(75 akçe), Ornisi(125 akçe) ve Aşke(150 akçe) karyeleridir. Temin edilen toplam vergi miktarı ise 700 akçedir. Peristerona köyünde ise bu vergi Resm-i Meyhane vergisi ile birlikte alınmıştır ve toplam yekünü 1250 akçedir.

46

2.1.10. Resm-i Meyve ve Besatin

Bağ, bahçe ve bostanlarda yetiştirilen meyve ve diğer ürünler için toplanan vergiyi ifade etmektedir. İncelediğimiz tahrir defterinde “resm-i meyve, resm-i besatin ve resm-i meyve ve besatin” gibi birden fazla isim olarak geçmektedir. Bu vergi türünde içerik yazılmamıştır ve sadece vergi olarak alınan öşür bedelinin toplam akçe miktarı verilmiştir. Singrasi köyünde “resm-i bagat” ifadesi ile üzüm bağlarının varolduğunu görmekteyiz fakat bunun dışında defterde bu ürünlerle ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Bundan dolayı yetiştirilen meyve ve bostan ürünleri hakkında detaylı bilgi vermek mümkün değildir. Deftere göre Mesarya nahiyesinde bu vergi için toplamda 6124 akçe alınmıştır.

Tablo 2.9: Resm-i Meyve ve Besatin Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Resm-i Meyve ve Besatin Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Resm-i Meyve ve Besatin Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	180	Apalestre	450
Panaya	115	Sandallar	10
Liopetri	100	Sivori	300
Singrasi	125	Makoka	125
Espasriko	75	Lefkoniko	100
Paradisi	140	Apsi	80
Lapatos	150	Payi	100
Aya Foka Ardeti	100	Melunda	20
Siri	10	Aşke	525

⁴⁵ Dündar “Kıbrıs Beylerbeyliği (1570-1670),” 277.

⁴⁶ Bkz. TK. KKA. TD. 64, Vrk. 91/a

Afanya	230	Falamodi	170
Aya Nikola Melunda	15	Viçada (Vitsada)	115
Platani	135	Aya Hortiyo	150
Astiraki	35	Katodara	100
Nemoka	50	Ağridi (Eğridi)	670
Peristerona	125	Mellura	45
Peristo Perko Polyari	100	Sinde	235
Malya	50	Meluşa	30
Yeneğra	150	Kalopsida	85
Musilita	10	Kovikli	25
Kados	35	Teralli	18
Kornoçyo	19	Angastina	37
Aksu	785		

2.1.11. Mahsul-i Mukataa-i Bahçe

Mukataa vergilerin belirli bir meblağ karşılığında iltizama verilmesi demektir. Bir mukataa değişik biçimlerde vergi ve resimlerden oluşuyordu.⁴⁷ Kıbrıs'ın fethinin bitmesinden sonra Kıbrıs arazisi tımara verilmemiş ve tamamıyla padişah hassı olarak kabul edilmiştir. Ada gelir kaynaklarının en mühimleri mukataa olarak kaydedilmiş ve iltizamen veya emaneten işletilmiştir.⁴⁸ 64 numaralı tahrir defterini incelediğimiz zaman “mahsul-i mukataa-i bahçe” adı altında bir vergi alındığını görmekteyiz. Dönüm başına tekabül eden yıllık hasıllara göre vergiler alınmıştır. Defterde 1 dönümü 30-40 akçe olarak yazılmıştır. Bu vergi türünün alındığı köy sayısı 23'tür ve toplam miktarı 30290 akçedir.

⁴⁷ Mehmet Genç, “Mukataa,” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.31 (2006): 129-132.

⁴⁸ Mehmet Demiryürek, “1 Numaralı Kıbrıs Mukataa Defterine Göre Kıbrıs Adasında Mukataa Uygulaması (Mesarya Kazası),” *Tarihte Kıbrıs, C. 1*. Ed. Osman Köse, İstanbul: Akdeniz Karpas Üniversitesi Yay (2017): 143.

Tablo 2.10: Mahsul-i Mukataa-i Bahçe Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Mahsul-i Mukataa-i Bahçe Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Mahsul-i Mukataa-i Bahçe Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Sandallar	1200	Makrasika	6000
Aloda	540	Lakşez	660
Makoka	150	Kata Petro	1110
Pestaki	2760	Aya Todiri	1320
Pergama	1440	Atmelasite	1800
Arçoz	1220	Selci (Selenci)	1500
Telbino	810	Teraşada	3000
Tremetuşa	600	Kalopsida	300
Nemdora	360	Aşna	1350
Terpemeni	1500	Lisi	180
Dihoryo	510	Ormidye	660
Avgoroz	1320		

2.1.12. Mahsul-i Debbağhane

Koyun, sığır ve keçi gibi hayvanların derilerinin tabaklanıp yani işlenip giyim eşyası, ayakkabı ve hayvan koşumları vb. ürünlerin yapımı için kullanılan atölyelere verilen isimdir. Mesarya nahiyesinde Singrasi, Arçoz ve Tremetuşa köylerinde debbağhane bulunmaktadır ve toplam miktarı 606 akçedir.

Tablo 2.11: Mahsul-i Debbağhane Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Mahsul-i Debbağhane Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Singrasi	306
Arçoz	50
Tremetuşa	250

2.1.13. Bâd-ı Hevâ Resimleri

Bâd-ı hevâ birçok verginin üst başlığı olmakla beraber cürm-i cinayet, resm-i arusane, resm-i tapu, resm-i zemin gibi adlarla anılan çeşitleri de bulunmaktadır.⁴⁹ Bâd-ı hevâ kapsamı içine giren vergilerin kaynağı örfdür. Fakat verasetle ilgili olan resimler bunların içine katıldığında şer'i vergi sıfatını da kazanır. Tahrir defterlerinde şehir, kasaba, köy, mezra ya da cemaat gibi sayım ünitelerine ait gelirlerin dökümü verilirken genelde bu gelirlerin en son kalemini bâd-ı hevâ resmi oluşturmaktadır.⁵⁰ Bu vergiler zamanı belli olmayan ve aniden gelişebilen olaylara bağlı olduklarından dolayı defterlere tahmini olarak yazılmışlardır. Yapılan bu tahminde muhtemelen arazinin genişliği ve reayanın nüfus oranına göre yapılmaktadır.⁵¹ 1572 tarihli Kıbrıs Mufassal Tahrir Defteri'nde bu resimleri iki başlık altında alabiliriz. Aslında Adet-i Deştâni resmi de bu vergilerin içerisinde bulunmaktadır fakat onun açıklaması yukarıda yapıldığı için bu iki başlık üzerinden değerlendirme yapılacaktır.

a. Bad-ı Hevâ ve Cürm-ü Cinayet ve Resm-i Arusane ve Tapu-yı Zemin

Diğer bir adı da cerime olan cürm-ü cinayet resmi Osmanlı hukukuna göre suçluların işledikleri suçun derecesine göre belli bir miktarda para cezası ödemekle yükümlü oldukları verginin adıdır. Başka bir deyişle bu resim bir af durumu olduğunda istenilen miktarda paraya çevrilebilen suçlar için kullanılmaktaydı. Reaya arasında gelişen her türlü kavga, adam öldürme ve zina gibi suçların oluşturduğu tüm bu olaylar Cürm-ü Cinayet adı altında kaydedilmiştir.⁵² Resm-i arusâne, gelin resmi olarak adlandırılmaktadır. Kız veya dul kadın evlenirken kadıya verilen nikâh resminden ek olarak tımar sahibine veya sancak beyine de verilen resimdir. Eğer evlenen kız tımar sahibinin kızı ise bu resim ondan da alınmaktadır.⁵³ Tapu-yı zemin resmi, mülkiyeti devlete ait olan araziden çiftlik tasarruf eden reayanın bir defalık ödediği vergidir. Bu vergi daha çok arazinin bir yıllık mahsulatının kıymeti olarak verilmiştir.⁵⁴ Bu başlık adı altında 1572 tarihli Tahrir defterine göre Mesarya nahiyesinde bu vergilerin toplam miktarı 2979 akçedir.

⁴⁹ Taşkın, "Rüsûm-ı Örfiye," 67.

⁵⁰ Halil Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ," *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi C.4* (1991): 417.

⁵¹ Taşkın, a.g.m., 67.

⁵² Taşkın, a.g.m., 67.

⁵³ Taşkın, a.g.m., 68.

⁵⁴ Taşkın, a.g.m., 68.

Tablo 2.12: Bad-ı Heva Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Bad-ı Heva Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Bad-ı Heva Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	75	Apalestre	54
Panaya	15	Sandallar	16
Akeslofa	25	Nemliye	25
Liopetri	20	Sivori	50
Aynapa ⁵⁵	15	Aloda	7
Singrasi	105	Makoka	16
Aya Yorgi Bastiyo	30	Estilo Kato	18
Espasriko	15	Oramiko	9
Paradisi	20	Makrasika	53
Livakobo	30	Lakşez	17
Mandraleksi	35	Kata Petro	25
Lapatos	46	Ornisi	22
Aya Foka Ardeti	35	Aya Todiri	17
Siri	25	Aşke	45
Astodelli	10	Vadili	32
Verendos	20	Estefani	18
Lefkoniko	105	Peristo Kanize	18
Apsi	40	Pestaki	40
Payi	62	Afanya	15
Melunda	60	Mora	37
Aya Nikola Melunda	15	Atmelasite	29
Platani	55	Selci (Selenci)	25
Astiraki	13	Teraşada	43
Nemoka	75	Aşyeno	20
Peristerona	110	Ağridi (Eğridi)	17
Peristo Perko		Mellura	
Polyari	25		14
Berya	14	Sinde	40

⁵⁵ Defterde koyu renk ile yazılan köylerde bad-ı hevâ resimleri tek başlık altında yazılmıştır.

Aya Fokaberya	7	Aya	11
Aya Yorgi Çire	35	Meluşa	9
Marsono	15	Kalopsida	43
Malya	35	Aşna	34
Yeneğra	135	Lisi	38
Nemdora	21	Ayakoti	12
Falamodi	135	Pergama	35
Viçada (Vitsada)	107	Arçoz	25
Aya Hortiyo	15	Telbino	13
Katodara	55	Tremetuşa	27
Terpemeni	44	Ankona	7
İpsillat	20	Marata	31
Balyokari	6	Apari	7
Dihoryo	25	Osterkeflu	43
Musilita	25	Kovikli	8
Kados	62	Teralli	22
Kornoçyo	10	Ormidye	15
Melise	12	Avgoroz	23
Aksu	50	Pyeronda	10
Angastina	40		

b. Mahsûl-i Beytü'l Mal ve Mal-ı Gayb ve Mal-ı Mefkûd ve Yave ve Kaçgun ve Mürdegane Resimleri

Mahsûl-i Beytü'l Mal ve Mal-ı Gayb ve Mal-ı Mefkûd miras hukuku ile ilgili resimler olup terekenin mirasçısı bilinmiyorsa bu mal artık beytü'l maldan sayılırdı. Mirasçı eğer üç aya kadar çıkmazsa tereke hazineye devredilirdi. Ancak mirasçı söz konusu bu terekenin kendi malı olduğunu ispat edebilirse hazinede olmasına rağmen mirasını geri alabilirdi. Mirasçı eğer ülke içinde bulunuyorsa tereke mal-i gayp olurdu. Fakat mirasçı başka bir ülkede olup yeri bilinmiyorsa bu mal-ı mefkûd sayılırdı.⁵⁶

Yâve ve kaçgun resmi, başıboş olarak arazide tutulan hayvanların bir ay kadar bir süre ile bekletildikten sonra eğer sahibi çıkmazsa bulana ait olması durumunda bu

⁵⁶ Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ," 417.

kişilerin buna karşılık olarak ödediği bir vergi türüdür.⁵⁷ 1572 tarihli tahrir defterine göre bu başlık adı altında Mesarya'ya ait toplam vergi miktarı 1931 akçedir.

Tablo 2.13: Mahsûl-i Beytü'l Mal Resmine Tabi Tutulan Köyler ve Toplam Hasılat Değerleri

Karye (Köy)	Mahsûl-i Beytü'l Mal Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Mahsûl-i Beytü'l Mal Vergisi ve Toplam Geliri (Akçe)
Satira	67	Apalestre	43
Sandallar	14	Aloda	8
Akeslofa	18	Makoka	14
Liopetri	15	Estilo Kato	15
Nemliye	13	Oramiko	5
Sivori	39	Makrasika	46
Aya Yorgi Bastiyo	27	Kata Petro	15
Paradisi	9	Ornisi	18
Lapatos	34	Aya Todiri	13
Aya Foka Ardeti	23	Aşke	37
Lefkoniko	100	Vadili	25
Apsi	33	Estefani	13
Payi	53	Peristo Kanize	13
Melunda	51	Pestaki	31
Aya Nikola Melunda	13	Afanya	12
Platani	47	Avgoroz	17
Astiraki	9	Atmelasite	20
Nemoka	45	Selci (Selenci)	23
Peristerona	97	Teraşada	34
Peristo Perko Polyari	14	Aşyeno	14
Berya	7	Ağridi (Eğridi)	13
Aya Fokaberya	5	Mellura	11
Aya Yorgi Çire	21	Sinde	25
Marsono	11	Aya	9

⁵⁷ Taşkın, "Rüsûm-ı Örfiye," 68.

Malya	25	Meluşa	6
Yeneğra	125	Kalopsida	25
Nemdora	19	Aşna	25
Katodara	44	Lisi	33
Terpemeni	31	Ayakoti	8
İpsillat	15	Pergama	25
Balyokari	4	Arçoz	23
Dihoryo	17	Telbino	10
Musilita	21	Tremetuşa	21
Kados	47	Ankona	8
Melise	8	Marata	23
Aksu	31	Osterkeflu	30
Angastina	35	Kovikli	7
Ormidye	11	Teralli	15

Tablo 2.14: Mesarya Nahiyesi Toplam Hasılatı

94 Köy Toplam Yekûnu	394.843 Akçe
6 Mezra Toplam Yekûnu	323 Akçe
4 Manastır ve 2 Boş Köy Toplam Yekûnu	261 Akçe
Toplam Yekûn	395.427 Akçe

2.2 MESARYA NAHİYESİNDE TARIM VE HAYVANCILIK

2.1 Bakliyat ve Sınai Bitkiler

Osmanlılar için tarım önemli bir yer teşkil etmekteydi. Özellikle buğday ve arpa gibi tahıl ürünlerinin üretimi ayrı bir ehemmiyete sahipti. Nitekim incelediğimiz 64 numaralı tahrir defterine göre Mesarya nahiyesinde hemen hemen her köyde buğday ve arpa üretimi yapıldığını görmekteyiz. Osmanlı Devleti burada yetiştirilen üründen 1/5 oranında vergi tahsili yapılmıştır. Tahrir defterinde geçen “hasıl-ı kısım-ı mine’l hums” ifadesinden bu sonuca varmaktayız.

Mesarya nahiyesinde kilo miktarı olarak en çok arpa daha sonra ise buğday yetiştirilmiştir. Yeneğra köyü 800 keyl ile en çok buğday yetiştiren köydür. Onu Sivori köyü 500 keyl ile takip etmektedir. En çok arpa yetiştirilen köy ise 515 keyl ile Aşke köyüdür. Buğday ve arpa dışında köylerde burçak, mercimek, bakla, nohut ve börülce gibi ürünler de yetiştirilmekteydi. Börülce ve nohutun üretimi diğer ürünlere göre hayli azdır. Nohut sadece Aya Yorgi Bastiyo(3 keyl), Paradisi(1 keyl), Yeneğra(25 keyl), Falamodi(10 keyl), Estila Kato(7 keyl) ve Afandiye(6 keyl) köylerinde üretilmiştir. Börülcenin ise Espasriko(11 keyl) ve Lefkoniko(9 keyl) köylerinde üretimi olduğunu görmekteyiz.

Tablo 2.15: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Buğday Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Buğday Miktarı (Keyl)	Karye (Köy)	Üretilen Buğday Miktarı (Keyl)
Satira	75	Apalestre	100
Panaya	148	Sandallar	100
Akeslofa	100	Nemliye	45
Liopetri	100	Sivori	500
Aynapa	31	Aloda	21
Singrasi	235	Makoka	51
Aya Yorgi Bastiyo	100	Estilo Kato	50
Espasriko	112	Oramiko	25
Paradisi	105	Makrasika	45
Livakobo	50	Lakşez	16
Mandralkesi	45	Kata Petro	35
Lapatos	175	Ornisi	75
Aya Foka Ardeti	100	Aya Todiri	20
Siri	25	Aşke	210
Astodelli	13	Vadili	150
Verendos	9	Estefani	75
Lefkoniko	165	Peristo Kanize	50
Apsi	215	Pestaki	100
Payi	213	Afanya	100
Melunda	200	Mora	31

Aya Nikola Melunda	21	Atmelasite	53
Platani	100	Selci (Selenci)	30
Astiraki	50	Teraşada	102
Nemoka	100	Aşyeno	145
Peristerona	210	Ağridi (Eğridi)	65
Peristo Perko Polyari	100	Mellura	63
Berya	240	Sinde	200
Aya Fokaberya	20	Aya	12
Aya Yorgi Çire	105	Meluşa	18
Marsono	75	Kalopsida	113
Malya	110	Aşna	85
Yeneğra	800	Lisi	61
Nemdora	100	Ayakoti	21
Falamodi	100	Pergama	50
Viçada (Vitsada)	100	Arçoz	100
Aya Hortiyo	14	Telbino	67
Katodara	95	Tremetuşa	110
Terpemeni	75	Ankona	45
İpsillat	35	Marata	85
Balyokari	10	Apari	31
Dihoryo	100	Osterkeflu	100
Musilita	75	Kovikli	33
Kados	140	Teralli	100
Kornoçyo	6	Ormidye	102
Melise	17	Avgoroz	115
Aksu	250	Pyeronda	10
Angastina	240		

Tablo 2.16: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Arpa Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Arpa Miktarı (Keyl)	Karye (Köy)	Üretilen Arpa Miktarı (Keyl)
Satira	225	Apalestre	100
Panaya	30	Sandallar	115
Akeslofa	250	Nemliye	54
Liopetri	150	Sivori	400
Aynapa	75	Aloda	110
Singrasi	250	Makoka	79
Aya Yorgi Bastiyo	100	Estilo Kato	45
Espasriko	12	Oramiko	35
Paradisi	100	Makrasika	140
Livakobo	21	Lakşez	32
Mandraleksi	50	Kata Petro	70
Lapatos	125	Ornisi	82
Aya Foka Ardeti	110	Aya Todiri	45
Siri	13	Aşke	515
Astodelli	13	Vadili	95
Verendos	30	Estefani	95
Lefkoniko	250	Peristo Kanize	100
Apsi	110	Pestaki	85
Payi	135	Afanya	125
Melunda	150	Mora	45
Aya Nikola Melunda	32	Atmelasite	55
Platani	75	Selci (Selenci)	30
Astiraki	50	Teraşada	185
Nemoka	75	Aşyeno	175
Peristerona	300	Ağridi (Eğridi)	81
Peristo Perko Polyari	40	Mellura	71
Berya	42	Sinde	125
Aya Fokaberya	41	Aya	56
Aya Yorgi Çire	95	Meluşa	13

Marsono	15	Kalopsida	275
Malya	150	Aşna	138
Yeneğra	3	Lisi	100
Nemdora	175	Ayakoti	43
Falamodi	100	Pergama	90
Viçada (Vitsada)	300	Arçoz	192
Aya Hortiyo	15	Telbino	71
Katodara	100	Tremetuşa	150
Terpemeni	100	Ankona	63
İpsillat	60	Marata	111
Balyokari	40	Apari	27
Dihoryo	100	Osterkeflu	215
Musilita	85	Kovikli	73
Kados	200	Teralli	150
Kornoçyo	7	Ormidye	150
Melise	16	Avgoroz	143
Aksu	250	Pyeronda	1
Angastina	250		

Tablo 2.17: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Mercimek Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Mercimek Miktarı (Keyl)	Karye (Köy)	Üretilen Mercimek Miktarı (Keyl)
Satira	2	Apalestre	50
Panaya	1	Sandallar	4
Akeslofa	31	Kados	25
Melise	3	Sivori	33
Aksu	6	Makoka	2
Angastina	18	Estilo Kato	11
Espasriko	11	Kovikli	2
Paradisi	15	Makrasika	2
Mandraleksi	3	Dihoryo	2

Aya Foka Ardeti	4	Balyokari	3
Astodelli	1	Vadili	1
Verendos	1	Estefani	2
Lefkoniko	89	İpsillat	1
Payi	6	Viçada (Vitsada)	7
Aya Nikola Melunda	1	Aya Hortiyo	1
Platani	2	Terpemeni	2
Astiraki	3,5	Teraşada	8
Nemoka	17	Yeneğra	110
Peristerona	3,5	Nemdora	15
Peristo Perko Polyari	35	Falamodi	2
Berya	13	Malya	2
Aya Fokaberya	7	Ankona	6
Aya Yorgi Çire	13	Marata	2
Marsono	2	Kalopsida	3

Tablo 2.18: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Burçak Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Burçak Miktarı (Keyl)	Karye (Köy)	Üretilen Burçak Miktarı (Keyl)
Satira	15	Pyeronda	1
Panaya	12	Sandallar	21
Akeslofa	55	Nemliye	12
Liopetri	75	Sivori	125
Aynapa	7	Melise	3
Singrasi	18	Makoka	5
Aya Yorgi Bastiyo	17	Estilo Kato	75
Espasriko	21	Oramiko	11
Paradisi	25	Makrasika	10
Livakobo	31	Ormidye	16
Mandralkesi	21	Avgoroz	12
Lapatos	31	Ornisi	2
Aya Foka Ardeti	9	Kados	25

Siri	11	Aşke	25
Astodelli	3	Vadili	7
Aksu	7	Estefani	6
Angastina	13	Peristo Kanize	15
Apsi	65	Musilita	4
Payi	50	Afanya	11
Melunda	16	Mora	2
Aya Nikola Melunda	5	Atmelasite	8,05
Platani	7	Selci (Selenci)	1
Astiraki	2	Teraşada	34
Nemoka	2	Aşyeno	11
Peristerona	58	Ağridi (Eğridi)	6
İpsillat	9	Ankona	3
Balyokari	7	Sinde	13
Aya Yorgi Çire	2	Apari	11
Marsono	10	Kalopsida	37
Malya	35	Aşna	7
Yeneğra	7	Osterkeflu	50
Nemdora	27	Kovikli	2
Falamodi	3	Pergama	1,05
Viçada (Vitsada)	50	Marata	30
Aya Hortiyo	0,5	Telbino	6
Katodara	35	Terpemeni	3

Tablo 2.19: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Bakla Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Bakla Miktarı (Keyl)	Karye (Köy)	Üretilen Bakla Miktarı (Keyl)
Singrasi	18	Makoka	5
Aya Yorgi Bastiyo	3	Estilo Kato	11
Espasriko	18	Oramiko	11
Paradisi	11	Apalestre	73

Livakobo	15	Sandallar	8
Sivori	125	Nemliye	4,05
Lefkoniko	97	Ornisi	1
Aya Foka Ardeti	12	Vadili	1,05
Siri	2	Estefani	18
Astodelli	1	Peristo Kanize	9
Payi	33	Pestaki	6
Melunda	6,5	Afanya	6,05
Aya Nikola Melunda	3,5	Ağridi (Eğridi)	4,05
Platani	12	Kalopsida	15
Astiraki	1,5	İpsillat	3
Nemoka	5	Kados	9
Peristerona	41	Melise	1,5
Peristo Perko Polyari	25	Aksu	5
Berya	6,5	Angastina	8,05
Aya Yorgi Çire	6	Ormidye	3
Marsono	13	Ankona	3,05
Malya	34	Marata	117
Yeneğra	10	Apari	4,05
Nemdora	3,5	Osterkeflu	21
Falamodi	3	Kovikli	2,05
Viçada (Vitsada)	30	Balyokari	3,5
Katodara	3,5	Dihoryo	5
Terpemeni	2	Musilita	4
Satira	21		

Kıbrıs'ta oluşturulan bu ilk tahrir defterine göre Mesarya nahiyesinde üretilen sınai bitkiler keten, pamuk ve zeytindir. Pamuk kantar hesabı ile 1 kantar = 300 akçe olacak şekilde hesaplanmıştır. Mesarya nahiyesinde üretilen toplam pamuk miktarı 33.1 kantardır. Nahije içerisinde en çok pamuk yetiştirilen köy 5 kantar ile Sivori köyüdür. Bunun dışında bazı köylerde “resm-i penbe ve penbe kantar” gibi ifadelere yer verilerek

sadece toplam yekünları yazılmıştır. Örneğin Ormidye köyünde resm-i penbe 40 akçe,⁵⁸ Melise karyesinde resm-i penbe 65 akçe,⁵⁹ Milya köyünde ise resm-i penbe 30 akçe olarak verilmiştir.⁶⁰

Mesarya nahiyesinde yetiştirilen bir diğer ürün ise ketendir. Keten üretimi yapan köylerin sayısı 73'tür. Yani keten için hemen hemen tüm köylerde yetiştirilen bir ürün diyebiliriz. İncelediğimiz tahrir defterine göre keten demet hesabı ile 1 demet = 2 akçe olarak hesaplanmıştır. Köyler arasında en çok keten yetiştirilen yer 150 demet ile Sivori köyüdür. Son olarak sinai ürünler arasında en az yetiştirilen zeytin, keyl hesabı ile 1 keyl = 11 akçe olarak hesaplanmıştır. Tahrir defterine göre toplamda 7 köyde zeytin yetiştirildiğini görmekteyiz. Bu köyler Livakoba(1,5 keyl), Mandraleksi(11 keyl), Aya Foka Ardeti(2 keyl), Nemdora(12 keyl), Dihoryo(3 keyl), Kornoçyo(6 keyl) ve Aksu(25 keyl) karyeleridir. Ayrıca yine söz konusu tahrir defterinde “meyve ve besatin” başlığı altında topladığımız bağ ve bahçede yetiştirilen ürünler bulunmaktadır fakat içeriği hakkında ayrıntılı bilgi yazılmamıştır. Nahiyede yetiştirilen ve ilaç, içecek, hayvan yemi ve yiyecek olarak da kullanılan harnup kantar üzerinden 1 kantar = 35 akçe olarak hesaplanmaktadır. Mesarya nahiyesinde Livakobo(17,5 akçe), Mandraleksi(150 akçe), Nemdora(35 akçe), Falomodi(35 akçe), Dihoryo(35 akçe) ve Aksu(70 akçe) köylerinde üretimi bulunmaktadır. Diğer ürünlere göre yine gelir olarak az bir miktara sahiptir.

Tablo 2.20: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Keten Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Keten Miktarı (Demet)	Karye (Köy)	Üretilen Keten Miktarı (Demet)
Panaya	10	Sandallar	38
Akeslofa	78	Nemliye	23
Liopetri	6	Sivori	150
Peristo Kanize	7	Aloda	12
Singrasi	125	Makoka	7
Aya Yorgi Bastiyo	19	Estilo Kato	30
Espasriko	15	Oramiko	11
Paradisi	32	Mora	5

⁵⁸ Bkz. TK. KKA. TD. 64,Vrk. 113/b

⁵⁹ Bkz. TK. KKA. TD. 64,Vrk. 98/a

⁶⁰ Bkz. TK. KKA. TD. 64,Vrk. 92/b

Livakobo	18	Atmelasite	8
Mandraleksi	17	Selci (Selenci)	7
Lapatos	37	Aşna	11
Aya Foka Ardeti	11	Aşyeno	7
Siri	2	Ağridi (Eğridi)	11
Astodelli	2	Mellura	8
Verendos	5	Sinde	16
Lefkoniko	85	Aya	10
Apsi	86	Meluşa	6
Payi	23	Kalopsida	31
Melunda	18	Pergama	15
Aya Nikola Melunda	5	Arçoz	18
Platani	8	Telbino	17
Astiraki	6	Musilita	11
Nemoka	17	Ankona	6
Peristerona	20	Marata	45
Peristo Perko Polyari	15	Apari	5
Berya	8	Osterkeflu	13
Aya Fokaberya	12	Kovikli	6
Kados	31	Teralli	19
Marsono	10	Ormidye	8
Malya	31	Avgoroz	9
Yeneğra	75	Melise	10
Nemdora	17	Aksu	35
Falamodi	13	Angastina	25
Viçada (Vitsada)	37	İpsillat	11
Aya Hortiyo	5	Balyokari	10
Katodara	15	Dihoryo	11
Terpemeni	18		

Tablo 2.21: Mesarya Nahiyesinde Üretilen Pamuk Miktarı

Karye (Köy)	Üretilen Pamuk Miktarı Geliri (Akçe)	Karye (Köy)	Üretilen Pamuk Miktarı Geliri (Akçe)
Apalestre	150	Aşke	600
Panaya	150	Vadili	450
Sivori	1500	Estefani	600
Makoka	150	Peristo Kanize	300
Aya Yorgi Bastiyo	150	Afanya	300
Espasriko	900	Teraşada	300
Makrasika	150	Sinde	450
Livakobo	150	Aya	300
Lefkoniko	200	Kalopsida	300
Peristerona	300	Aşna	150
Peristo Perko Polyari	600	Osterkeflu	1200
Berya	150	Kovikli	150
Aya Yorgi Çire	150	Melise	65
Marsono	35	Aksu	150
Malya	30	Ormidye	40
Yeneğra	300	Kados	150
Balyokari	35	Apari	

Söz konusu ürünler arasında Mesarya nahiyesine ait toplam gelir hasılatının %28'ini buğday, %15'ini arpa oluşturmaktadır. Bu durumu da o bölgenin coğrafi ve iklim koşullarına bağlamak mümkündür. Diğer ürünler yüzde olarak hemen hemen birbirine yakındır. Aşağıdaki tabloda bu ürünlere ait toplam gelir miktarını ve nahiyeye kattığı değerleri yüzde olarak karşılığını inceleyebiliriz.

Tablo 2.22: Ürünlerin Toplam Miktarı ve Gelirleri

Ürün	Üretilen Miktar	Toplam Akçe	Toplam Hasıllattaki Yeri
Buğday	9.219 Keyl	110,628	%28
Arpa	10,065 Keyl	60,390	%15
Burçak	1,372.6 Keyl	8,235.6	%2
Mercimek	584 Keyl	7,592	%1,9
Bakla	923.4 Keyl	9,230.4	%2,3
Nohut	52 Keyl	728	%0,18
Börülce	20 Keyl	239	%0,06
Zeytin	60.5 Keyl	665,5	%0,16
Harnup /Keçiboynuzu	9,8 Kantar	342,5	%0,086
Meyve ve Besatin	-	6.124	%1,5
Keten	1,604 Demet	3,208	%0,8
Pamuk	33.1 Kantar	10.335	%2,6

2.2. Hayvancılık

Mesarya nahiyesinde hayvancılık ile ilgilenildiğine dair bilgilere vergi listelerinde adı geçenleri inceleyerek ulaşmaktayız. Buna göre nahiyede koyun-keçi gibi küçükbaş hayvancılık, domuz, arıcılık ve ipekböcekçiliği ile uğraşılmaktadır. Koyun ve keçiler için alınan vergi “adet-i ağnam” olarak alınmaktaydı ve nahiyeye ait toplam yekünü 13,925 akçedir. O dönemde her 2 koyundan 1 akçe alındığından yola çıkarak, toplamda 6962 adet koyun-keçi olduğunu söyleyebiliriz. Mesarya nahiyesinde 1000 akçelik bir hasılatı olan Sütire karyesi en fazla koyun-keçiye sahip olan köydür. Yine “bidat-i henazir” olarak domuz yetiştiriciliğinden alınan gelir miktarı 5195 akçedir ve defterde sadece toplam tahrir değeri verilmiştir. Domuz yetiştiriciliğinden elde edilen gelirler arasında en çok hasılatı sahip köyler 200 akçe ile Lefkoniko ve Yeneğra köyleridir. Bir diğeri “resm-i kevvare” yani arıcılık için de yine tahrir defterinde toplam tahrir değeri verilmiştir. Bu doğrultuda Mesarya nahiyesi için toplam miktarı 1002 akçedir. Son olarak da “resm-i gögöl” adı ile ipekböcekçiliği yetiştiriciliği yapılmaktadır ve toplam geliri 205 akçedir.

Tablo 2.23: Mesarya Nahiyesinde Hayvancılık ve Toplam Gelirleri

Yetiştirilen Hayvan	Toplam Gelir Miktarı (Akçe)	Toplam Hasıllattaki Yeri
Koyun-keçi	13,925	% 3,5
Domuz	5195	% 1,3
Arıcılık	1002	% 0,2
İpekböcekçiliği	205	% 0,05

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 64 NUMARALI TAHRİR DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU (MESARYA NAHİYESİ)

Kıbrıs adasının en büyük ovası olan Mesarya, adada tarımsal üretime büyük katkısı olan bir bölgede yer almaktaydı. Fetih ve sonraki dönemde Kıbrıs'ta büyük bir kıtlık yaşanmıştır ve bunun baş nedenlerinden biri de savaş dolayısı ile Mesarya ovasında toprağın ekilememiş olmasına bağlanmaktadır. Özellikle bu bölge düşman akınları tarafından tahrip edilmişti.⁶¹ Bundan dolayı Kıbrıs adasına fetihten sonra Anadolu'dan Türkler yerleştirilmeye başlanmıştır. 1572 tarihi ile birlikte Ada'ya sevk edilen Müslüman Türklerin bir kısmı, çoğunluğu çiftçi olduğundan dolayı büyük bir ova olan Mesarya bölgesine yerleştirilmiştir.

Mesarya nahiyesindeki köylerin tümü hakkında bilgi elde etmemiz mümkün olmamakla birlikte günümüze kadar gelen birçok köy bulunmaktadır. Örneğin Vadili⁶² köyü için bir dönem Mesarya'nın başkenti olarak söz edilmektedir ve düz bir arazi üzerine kurulmuştur.⁶³ 1571'den sonra Vadili'ye başta Karaman olmak üzere, Muğla, Hatay ve Malatya'dan gelenler olmuştur ve burası Türkler ile Rumlar'ın birlikte yaşadığı bir köy haline gelmiştir.⁶⁴ Köylerin çoğunluğunun ismi değişmiştir fakat Vadili ismi günümüzde hala aynı şekilde kullanılmaktadır.

Mesarya nahiyesinde geliri en fazla olan köy 18,169 akçe ile Yenağra⁶⁵ köyüdür. Günümüzdeki ismi Nergisli olan Yenağra, nahiye içerisinde en çok buğday yetiştirilen köydür. Yine bölgede az yetiştirilen nohutun yetiştiği köyler arasında bulunmaktadır ve en çok nohut Yenağra köyünde üretilmektedir. Sivori köyü ise 16804 akçe ile geliri en yüksek köyler sıralamasında 2. sırada yer almaktadır. Bir diğer köy ise günümüzde Geçitkale⁶⁶ ismini alan ama eski ismi Lefkoniko ya da Lefkonuk olarak adlandırılan köydür. İsmi "beyaz ev" anlamındaki *lefkonigon* sözcüğünden geldiği bilinmektedir.⁶⁷ Lefkoniko köyü yine Mesarya nahiyesi içinde önemli yer tutmaktadır. Lefkoniko karyesi nüfusu en fazla olan köydür. Nahiye içindeki toplam geliri 12,621

⁶¹ Haşmet Muzaffer Gürkan, *Tarih İçinde Kıbrıs* (Lefkoşa: Galeri Kültür Yayınları, 2000), 74.

⁶² Günümüzde Gazimağusa ilçesine bağlı bir yerleşim yeri ve belediyedir.

⁶³ Bozkurt, *Evliya Çelebi'nin İzinde Kuzey Kıbrıs Seyahatnamesi*, 444.

⁶⁴ Bozkurt, a.g.e., 445.

⁶⁵ Günümüzde Geçitkale Belediyesine bağlı bir yerleşim yeridir.

⁶⁶ Günümüzde Gazimağusa bölgesinde yer alan bir belediyedir.

⁶⁷ Gürkan, *Tarih İçinde Kıbrıs*, 60.

akçedir ve bu gelir ile 94 köy arasında en yüksek gelire sahip 3. köydür. Onu 12,205 akçe ile Viçada köyü takip etmektedir.

Mesarya nahiyesinde bulunan Aloda, Sandallar ve Marata köyleri küçük ve nüfusu az olan köyler olmakla beraber birçok ürünün de yetiştiği köyler arasında yer almaktadır.⁶⁸ Mesarya nahiyesinde çok az debbağhane olduğunu daha önce belirtmiştik. Debbağhaneye sahip olan ve dolayısıyla deri ile alakalı gelire sahip olan köyler Tremetuşa⁶⁹, Arçoz⁷⁰ ve Singrasi⁷¹ karyeleridir. Tremetuşa karyesi en çok koyun yetiştiren köyler arasında yer alırken Singrasi köyü ise en fazla domuz yetiştiren köyler arasında yer almaktadır. Nüfus ve gelir olarak Mesarya nahiyesi içinde büyük köyler arasında yer alan Peristerona köyü günümüzde Alaniçi olarak adlandırılmaktadır.⁷² Yine bu köyün hemen hemen her ürün ve hayvancılıktan gelir elde ettiğini görmekteyiz.

Kıbrıs'ın fethinden hemen sonra yapılan tahrir ile 1572 yılında Mesarya nahiyesinin toplam gayrimüslim nüfusu, üretilen ürünler ve o dönemde reâyâdan alınan vergiler hakkında detaylı bir bilgiye sahip olmakla beraber Müslümanlar hakkında bu denli geniş bir bilgiye ulaşılmış değildir. Osmanlı Devleti'nin fethedilen yerlerde arazi ve nüfus durumunu tespit etmek üzere tahrir yaptıklarını belirtmiştik. Dolayısıyla 64 numaralı Tahrir Defterinde sadece gayrimüslim nüfusu ve onların tabi tutulacağı vergilerin yazımı verilmiştir. Müslüman nüfus takviyesi daha çok 1572 yılında yapılan tahrir yazımı sonrası gerçekleşmiştir. 64 numaralı Tahrir Defterinde sadece gayrimüslim nüfusu ve onların tabi tutulacağı vergilerin yazımı verilmiştir.

İncelediğimiz tahrir defterinde yer alan köylerin çoğunun günümüzde isimleri değişmiş olsa da hala var olduklarını birçok kaynaktan görmek mümkündür. Zamanla bu köylere Müslümanların da yerleşmesi ile köyler karma bir hal almıştır. Ayrıca söz konusu bu köylerin yine birçoğu süreç içinde Türk köyleri haline gelmiştir. Muhtemelen bu sebepten dolayı günümüzdeki isimleri ve değişimi takip edebilmekteyiz.

⁶⁸ Söz konusu bu 3 köy 1974 sonrasında yönetsel olarak tek muhtarlık yapıldı ve adı Şehitler oldu. Bkz. İsmail Bozkurt, *Evliya Çelebi'nin İzinde Kuzey Kıbrıs Seyahatnamesi* (Ankara: Bengü Yayınları, 2011), 358.

⁶⁹ Günümüzdeki ismi Erdemli'dir ve Değirmenlik bölgesinde yer almaktadır.

⁷⁰ Günümüzdeki ismi Yiğitler'dir ve Değirmenlik bölgesinde yer almaktadır.

⁷¹ Günümüzdeki ismi Sınırüstü'dür ve Gazimağusa bölgesinde yer almaktadır.

⁷² Bozkurt, *Evliya Çelebi'nin İzinde Kuzey Kıbrıs Seyahatnamesi*, 362.

**MESARYA NAHİYESİ'NE AİT 64 NUMARALI TAHRİR
DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU**

Satira Köyü

İspençe Neferen-67 2010 akçe	Hınta Keyl-75 900 akçe	Şaîr Keyl-225 1350 akçe	Burçak Keyl-15 90 akçe	Bakla Keyl-21 25 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe
Resm-i Gevare ⁷³ 50 akçe	Adet-i Ağnam 1000	Bid'at-i Henâzîr 85 akçe	Resm-i meyve 180 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 300 akçe	Adet-i Deştbâni 43
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 67 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm-ü cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yı zemin 75 akçe		
Yekûn 6201 akçe					

Panaya Köyü

İspençe Neferen- 11 330 akçe	Hınta Keyl-14 148 akçe	Şaîr Keyl-30 120 akçe	Keten Demet-10 20 akçe	Penbe Kantar- 0.5 150 akçe	Burçak Keyl-2 12 akçe	Mercimek Keyl-1 12 akçe
Resm-i Gevare 12 akçe		Adet-i Ağnam 15 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm-ü cinayet ve resm-i arusane ve mürdegâne ve gayrihi 15 akçe		
Yekûn 835 akçe						

⁷³ Kevare.

Akeslofa Köyü

İspençe Neferen-31 930 akçe	Hınta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-250 900 akçe	Burçak Keyl-55 390 akçe	Mercimek Keyl-31 403 akçe
Keten Demet-78 156 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 35 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 180	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve gayb ve mevkut ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 18
Adet-i Deştbanî 22 akçe		Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yı zemin 25(akçe)		
Yekûn 4359 akçe				

Liopetri Köyü

İspençe Neferen- 30 900 akçe	Hınta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-150 900 akçe	Burçak Keyl-75 450 akçe	Keten Demet-6 12 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe
Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 40		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve gayb ve mevkut ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 15 akçe		Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 20(akçe)	
Adet-i Deştbanî 15 akçe			Yekûn 3577		

Aynapa Köyü

İspençe Neferen- 16 480 akçe	Hınta Keyl- 31 372 akçe	Şaîr Keyl-75 350 akçe	Burçak Keyl-7 42 akçe	Adet-i Ağnam 25 akçe	Bid'at-i Henâzîr 20 akçe	Adet-i Deştbanî 50 akçe
Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin Beytü'l-mâl-ı gayb ve mürdegâne ve gayrihi 15 akçe						
Yekûn 1409 akçe						

Singrasi Köyü

İspençe Neferen-91 2940 akçe	Hinta Keyl-235 2700 akçe	Şaîr Keyl-250 1500 akçe	Burçak Keyl-18 108 akçe	Bakla Keyl-18 185 akçe	Keten Demet-125 250 akçe
Adet-i Ağnam 250 akçe	Bid'at-i Henâzîr 175 akçe	Resm-i 75 akçe	Gevare	Rüsüm-i bağat 125 akçe	Resm-i Meyve ve besatin 115 akçe
Mahsûl-i Debbağhâne Bab-4 306 akçe Fi sene 120	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 400 akçe	Mahsûl-i Beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 96 akçe	Adet-i Deştbanî 35 akçe		
Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 105 akçe					
Yekûn 9174					

Aya Yorgi Bastiyo Köyü

İspençe Neferen-27 810 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Sair Keyl-100 600 akçe	Burçak Keyl-17 102 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe	Bakla Keyl-3 30 akçe
Nohut Keyl-3 42 akçe	Keten Demetl-19 28 akçe	Bid'at-i Henâzîr 45 akçe	Adet-i Ağnam 35 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 50	Adet-i Deştbanî 13 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybîve mâl-i mefkudve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 27 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yı zemin 30 akçe		
Yekûn 3172 akçe					

Espasriko Köyü

İspençe Neferen-24 720 akçe	Hinta Keyl-112 1344 akçe	Şaîr Keyl-12 72 akçe	Burçak Keyl-21 126 akçe	Bakla Keyl-18 180 akçe	Böğrölce keyl-11 122 akçe
Mercimek Keyl-11 143 akçe	Keten Demet-15 30 akçe	Penbe Kantar-3 900 akçe	Resm-i Bağat ve besatin 100 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 30 akçe
Mahsûl-i Mukataa-i bağçe Beher- dönüm 1050 45 35			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin beytü'l-mâl-ı gayb ve mürdegâne ve gayrihi 15 akçe		
Yekûn 5832 akçe					

Paradisi Köyü

İspençe Neferen- 22 660 akçe	Hinta Keyl-105 1260 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Bakla Keyl-11 110 akçe	Mercimek Keyl-15 195 akçe	Burçak Keyl-25 150 akçe	Nohut Keyl-1 14 akçe
Keten Demet-32 64 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 78 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 125 akçe	Mahsûl-i beyt'ül mal ve mâl-i gaybîve mal-ı mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegane 9 akçe		
Adet-i deştbanî 11 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm-ü cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 20 akçe			
Yekûn 3396						

Livakobo Köyü

İспенçe Neferen-17 510 akçe	Hinta Keyl-50 600 akçe	Şaîr Keyl-21 126 akçe	Burçak Keyl-31 120 akçe	Bakla Keyl-15 150 akçe	Penbe Kantar- 0,5 150 akçe
Adet-i Ağnam 30 akçe	Keten Demet-18 36 akçe	Resm-i Gevare 20 akçe	Bid'at-i Henâzîr 30 akçe	Zeytun Keyl-1,5 16,5 akçe	Harnub Kantar-0,5 17,5 akçe
Resm-i Meyve 75 akçe			Bâd-ı hevâ ve Cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin Beytü'l-mâl-ı ve mürdegâne ve gayrihi 30 akçe		
Yekûn 1911 akçe					

Mandraleksi Köyü

İспенçe Neferen-18 540 akçe	Hinta Keyl-45 540 akçe	Sair Keyl-50 300 akçe	Burçak Keyl-21 15 akçe	Mercimek Keyl-3 39 akçe	Keten Demet-17 34 akçe
Resm-i Gevare 20 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 35 akçe	Zeytun Keyl-11 121 akçe	Harnub Kantar-0,5 150 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 140 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin Beytü'l-mâl ve gayb ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 35 akçe					
Yekûn 2059					

Lapados Köyü

İспенçe Neferen-67 2010 akçe	Hinta Keyl-i 175 2100	Şaîr Keyl-125 750 akçe	Burçak Keyl-31 186 akçe	Keten Demet-37 74 akçe	Adet-i Ağnam 55 akçe
Resm-i Gevare 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 105 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 150 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 500 akçe	Adet-i Deştbanî 35 akçe	
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 34 akçe			Bâd-ı hevâ ve Cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 46 akçe		
Yekûn 6075					

Aya Foka Ardeti Köyü

İспенçe Neferen-33 990 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-110 660 akçe	Burçak Keyl-9 54 akçe	Mercimek Keyl-4 52 akçe	Bakla Keyl-12 120 akçe
Resm-i Meyve Ve Besatin 100 akçe	Keten Demet-11 22 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 55 akçe	Zeytun Keyl-2 22 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 23 akçe		Adet-i Deştbanî 17 akçe		Bâd-ı hevâ ve Cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 35 akçe	
Yekûn 3391 akçe					

Siri Köyü

İspençe Neferen-8 340 akçe	Hınta Keyl-25 300 akçe	Şaîr Keyl-13 78 akçe	Burçak Keyl-11 66 akçe	Bakla Keyl-2 20 akçe	Keten Demet-2 4 akçe	Adet-i Ağnam 20 akçe
Bid'at-i Henâzîr 15 akçe		Resm-i Besatin 10 akçe		Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yu zemin beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve ve mâl-i mefkud ve yâve ve mürdegâne 25 akçe		
Yekûn 778 akçe						

Astodelli Köyü

İspençe Neferen-3 90 akçe	Hınta Keyl-13 156 akçe	Şaîr Keyl-13 78 akçe	Burçak Keyl-3 18 akçe	Bakla Keyl-1 10 akçe	Mercimek Keyl-1 13 akçe
Keten Demet-2 4 akçe		Bid'at-i Henâzîr 7 akçe		Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yı zemin beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 10 akçe	
Yekûn 386 akçe					

Verendos Köyü

İspençe Neferen 5 150 akçe	Hınta Keyl- 9 108 akçe	Şaîr Keyl-30 120 akçe	Mercimek Keyl-1 6 akçe	Keten Demet 5 10 akçe	Bid'at-i Henâzîr 7 akçe
Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mürdegâne ve gayrihi 20 akçe					
Yekûn 521 akçe					

Lefkoniko Köyü

İspençe Neferen 178 5370 akçe	Hınta Keyl-165 1980 akçe	Şaîr Keyl-250 1500 akçe	Mercimek Keyl-89 534 akçe	Böğrölce Keyl-9 117 akçe	Bakla Keyl-97 970 akçe	Keten Demet-85 170 akçe
Resm-i Gevare 30 akçe	Adet-i Ağnam 800 akçe	Penbe Kantar 200 akçe	Bid'at-i Henâzîr 200 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 100 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 1200 akçe	
Bac-ı Bazar ve İhtisâb 200 Akçe	Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 100 akçe		Adet-i Deştbanî 95 akçe	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 105 akçe		
Yekûn 12621 akçe						

Apsi Köyü

İspençe Neferen- 88 2640 akçe	Hınta Keyl-215 3580 akçe	Şaîr Keyl-110 690 akçe	Burçak Keyl-65 390 akçe	Keten Deste-86 172 akçe	Resm-i Gevare 30 akçe	Adet-i Ağnam 250 akçe
Bid'at-i Henâzîr 150 akçe	Resm-i Besatin 80 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 33 akçe		Adet-i Deştbanî 27 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 40 akçe						
Yekûn 7082 akçe						

Payi Köyü

İspençe Neferen-110 3300 akçe	Hinta Keyl-213 2478 akçe	Şaîr Keyl-135 710 akçe	Burçak Keyl-50 400 akçe	Mercimek Keyl-6 78 akçe	Bakla Keyl-33 330 akçe
Keten Demet-23 46 akçe	Adet-i Ağnam 400 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 175 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 840 akçe	Adet-i Deştbanî 45 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 53 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 62 akçe		
Yekûn 8917 akçe					

Melunda Köyü

İspençe Neferen-94 4820 akçe	Hinta Keyl-200 2400 akçe	Şaîr Keyl-150 900 akçe	Burçak Keyl-16 96 akçe	Bakla Keyl-6,5 65 akçe	Keten Demet-18 36 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe
Adet-i 200 akçe	Ağnam Resm-i 20 akçe	Besatin	Bid'at-i Henâzîr 40 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 51 akçe	Adet-i Deştbanî 49 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 60(akçe)						
Yekûn 8747 akçe						

Aya Nikola Melunda Köyü

Hinta Keyl-21 252 akçe	Şaîr Keyl-32 192 akçe	İспенçe Neferen- 17 480 akçe	Bive 1	Burçak Keyl-5 20 akçe	Mercimek Keyl-1 13 akçe	Bakla Keyl-3,5 35 akçe
Keten Demet-5 10 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 200 akçe	Resm-i Besatin 15 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mal-ı mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 13 akçe	Adet-i Deştbanı 70 akçe	
Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 15 akçe						
Yekûn 1268						

Platani Köyü

İспенçe Neferen- 60 1800 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-75 350 akçe	Burçak Keyl-7 42 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-12 15 akçe	Keten Demet-8 16 akçe
Resm-i Gevare 15 akçe	Adet-i Ağnam 150 akçe	Bid'at-i Henâzîr 95 akçe	Resm-i Besatin 135 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 190 akçe	Adet-i Deştbanı 33 akçe	
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve Mürdegâne 47 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yı zemin 55 akçe			
Yekûn 4264						

Astiraki Köyü

İспенçe Neferen- 16 480 akçe	Hinta Keyl-50 600 akçe	Şaîr Keyl-50 800 akçe	Mercimek Keyl-3,5 21 akçe	Burçak Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-1,5 15 akçe	Keten Demet-6 12 akçe	
Adet-i Ağnam 65 akçe		Bid'at-i Henâzîr 25 akçe		Resm-i Besatin 35 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 9 akçe	
Adet-i Deştânî 8 akçe							
Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 13 akçe							
Yekûn 1604							

Nemoka Köyü

İспенçe Neferen- 53 1590 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-75 350 akçe	Mercimek Keyl-17 102 akçe	Burçak Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-5 50 akçe	Keten Demet-17 34 akçe	
Resm-i Gevare 20 akçe		Adet-i Ağnam 100 akçe		Bid'at-i Henâzîr 90 akçe		Resm-i Besatin 50 akçe	
				Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 200 akçe		Adet-i Deştânî 35 akçe	
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 45 akçe				Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve Resm-i Arusane ve tapu-yı zemin 75 akçe			
Yekûn 4067							

Peristerona Köyü

İспенçe Neferen-110 3300 akçe	Hinta Keyl-210 2520 akçe	Şaîr Keyl-300 1200 akçe	Burçak Keyl-58 348 akçe	Mercimek Keyl-3,5 35 akçe	Bakla Keyl-41 410 akçe
Keten Demet-20 40 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Resm-i Gevare 20 akçe	Adet-i Ağnam 600 akçe	Bid'at-i Henâzîr 175 akçe	Resm-i Besatin 125 akçe
Bac-ı Bazar ve İhtisâb ve Meyhane 1250 akçe	Mahsûl-i beytü'i-mal ve gaybi ve mefkud ve yâve ve kaçgun 97 akçe		Adet-i Deştbanî 83 akçe		
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 110 akçe					
Yekûn 10623 akçe					

Peristo Perkopolyari Köyü

İспенçe Neferen- 39 170 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-40 240 akçe	Mercimek Keyl-35 210 akçe	Bakla Keyl-25 250 akçe	Keten Demet-15 20 akçe	Resm-i ? 20 akçe
Adet-i Ağnam 150 akçe	Bid'at-i Henâzîr 65 akçe	Penbe Kantar-2 600 akçe	Resm-i Besatin 100 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 100 akçe		
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 14 akçe	Adet-i Deştbanî 16 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe			
Yekûn 4190 akçe						

Berya Köyü

İспенçe Neferen-14 720 akçe	Hinta Keyl-20 240 akçe	Şaîr Keyl-42 252 akçe	Mercimek Keyl-13 78 akçe	Bakla Keyl-6,5 65 akçe	Keten Demet-8 16 akçe	Resm-i Gevare 5 akçe
Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 30 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 7 akçe	Adet-i Deştbanî 9 akçe		
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 14 akçe						
Yekûn 1586 akçe						

Aya Fokaberya Köyü

İспенçe Neferen-7 210 akçe	Hinta Keyl-20 240 akçe	Şaîr Keyl-41 246 akçe	Mercimek Keyl-7 41 akçe	Keten Demet-12 24 akçe	Resm-i Gevare 7 akçe
Bid'at-i 10 akçe	Henâzîr	Mahsûl-ü beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 5 akçe	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 7 akçe		
Yekûn 791 akçe					

Aya Yorgi Çire Köyü

İспенçe Neferen-26 780 akçe	Hinta Keyl-105 1260 akçe	Şaîr Keyl-95 570 akçe	Mercimek Keyl-13 78 akçe	Burçak Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-6 65 akçe
Resm-i Gevare 21 akçe	Adet-i Ağnam 150 akçe	Bid'at-i Henâzîr 40 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 21 akçe	
Adet-i 24 akçe		Deştbanî	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 35 akçe		
Yekûn 3220 akçe					

Marsono Köyü

İспенçe Neferen-15 450 akçe	Hinta Keyl-75 900 akçe	Şaîr Keyl-15 90 akçe	Burçak Keyl-10 60 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-13 120 akçe
Keten Demet-10 20 akçe	Resm-i Gevare 5 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 15 akçe	Resm-i Penbe 35 akçe	Adet-i Deştbanî 9 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 11 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 15 akçe		
Yekûn 1866 akçe					

Milya Köyü

İspençe Neferen- 29 870 akçe	Hinta Keyl-110 1320 akçe	Şaîr Keyl-150 900 akçe	Burçak Keyl-35 210 akçe	Mercimek Keyl-2 29 akçe	Bakla Keyl-34 340 akçe
Keten Demet-31 62 akçe	Resm-i Gevare 20 akçe	Adet-i Ağnam 50 akçe	Bid'at-i Henâzîr 50 akçe	Resm-i Penbe 30 akçe	Resm-i Besatin 50 akçe
Mahsûl-i Meyhâne fi sene 70 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 25 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 35 akçe	
Yekûn 3071					

YeneğraKöyü

İspençe Neferen-144 4320 akçe	Hinta Keyl-800 9600 akçe	Şaîr Keyl-3 18 akçe	Mercimek Keyl-110 660 akçe	Burçak Keyl-7 91 akçe	Bakla Keyl-10 100 akçe
Nohut Keyl-25 35 akçe	Keten Demet-75 150 akçe	Adet-i Ağnam 700 akçe	Bid'at-i Henâzîr 200 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Resm-i Besatin 150 akçe
Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 110 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 125 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yu zemin ve gayrihi 135 akçe	
Yekûn 18169 akçe					

Nemdora Köyü

İспенçe Neferen- 29 ⁷⁴ 570 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-175 1050 akçe	Burçak Keyl-27 162 akçe	Mercimek Keyl-15 195 akçe	Bakla Keyl-3,5 35 akçe	Keten Demet-17 34 akçe
Resm-i Gevare 12 akçe	Adet-i Ağnam 200 akçe	Bid'at-i Henâzîr 80 akçe	Zeytun Keyl-12 132 akçe	Harnub Kantar-1 35 akçe	Mukataa-i Bağçe Beher dönüm Fi 40 Dönüm-9 Hasılat-360	
Mahsûl-i Fi sene 100 akçe	Meyhâne	Mahsûl-ü beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 19 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 21 akçe		
Yekûn 4205 akçe						

Falamodi Köyü

İспенçe Neferen-46 1380 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Burçak Keyl-3 18 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-3 30 akçe
Keten Demet-13 26 akçe	Resm-i Gevare 12 akçe	Adet-i Ağnam 300 akçe	Bid'at-i Henâzîr 75 akçe	Nohut Keyl-10 110 akçe	Resm-i Mevye ve Besatin 170 akçe
Harnub Kantar-1 35 akçe		Mahsûl-i Fi 100 akçe	Meyhâne	Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve beytü'l-mâl-ı gayb ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 135 akçe	
Yekûn 4217 akçe					

⁷⁴ Defterde ispençe sayısı 29 ve toplamı 570 akçe yazıyor. Fakat 29x30:870 yapmaktadır.

Viçada Köyü

İспенçe Neferen-99 2970 akçe	Hinta Keyl-100 4800 akçe	Şaîr Keyl-300 1800 akçe	Burçak Keyl-50 300 akçe	Mercimek Keyl-7 91 akçe	Bakla Keyl-30 300 akçe
Keten Demet-37 74 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 550 akçe	Bid'at-i Henâzîr 175 akçe	Resm-i Besatin 115 akçe	Bac-ı Pazar ve ihtisab Fi sene 150 akçe
Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 700 akçe		Adet-i Deştbanî 63 akçe		Bâd-ı hevâ cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu- yı zemin ve beytü'l-mâl-ı gayb ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 107 akçe	
Yekûn 12205					

Hortiyo Köyü

İспенçe Neferen-7 210 akçe	Hinta Keyl-14 168 akçe	Şaîr Keyl-15 90 akçe	Burçak 0.5 3 akçe	Mercimek Keyl-1 13 akçe	Keten Demet-5 10 akçe
Adet-i Ağnam 100 akçe		Bid'at-i Henâzîr 13 akçe		Resm-i Meyve 150 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 15 akçe					
Yekûn 772 akçe					

Katodara Köyü

İспенçe Neferen- 74 2220 akçe	Hinta Keyl-95 1170 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Burçak Keyl-35 210 akçe	Bakla Keyl-3,5 35 akçe	Keten Demet-15 30 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe
Adet-i Ağnam 200 akçe	Bid'at-i Henâzîr 130 akçe	Resm-i Besatin 100 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 44 akçe	Adet-i Deştbanî 26 akçe		
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 55 akçe						
Yekûn 4830 akçe						

Terpemeni Köyü

İспенçe Neferen- 72 2160 akçe	Hinta Keyl-75 900 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Burçak Keyl-3 18 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-2 20 akçe	Keten Demet-18 36 akçe
Resm-i Gevare 30 akçe	Adet-i Ağnam 400 akçe	Bid'at-i Henâzîr 100 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i bahçe Beher dönüm fi 30 Dönüm:50 Hasılat:1500	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 150 akçe		
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 31 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 44 akçe			
Yekûn 6017 akçe						

İpsillat Köyü

İspençe Neferen- 20 600 akçe	Hinta Keyl-35 420 akçe	Şaîr Keyl-60 360 akçe	Burçak Keyl-9 54 akçe	Mercimek Keyl-1 13 akçe	Bakla Keyl-3 30 akçe	Keten Demet-11 22 akçe
Resm-i Gevare 5 akçe	Adet-i Ağnam 50 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 15 akçe	Adet-i Deştbanî 10 akçe		
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 20 akçe						
Yekûn 1624 akçe						

Balyokori Köyü

İspençe Neferen-4 120 akçe	Hinta Keyl-10 120 akçe	Şaîr Keyl-40 120 akçe	Burçak Keyl-7 42 akçe	Mercimek Keyl-3 39 akçe	Bakla Keyl-3,5 35 akçe
Resm-i Penbe 35 akçe	Keten Demet-10 20 akçe	Resm-i Gevare 3 akçe	Adet-i Ağnam 15 akçe	Bid'at-i Henâzîr 7 akçe	Adet-i Deştbanî 3 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 4 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 6 akçe		
Yekûn 564 akçe					

Dihoryo Köyü

İспенçe Neferen-45 1350 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-5 50 akçe	Keten Demet-11 22 akçe
Resm-i Gevare 25 akçe	Adet-i Ağnam 500 akçe	Bid'at-i Henâzîr 65 akçe	Zeytun Keyl-3 33 akçe	Harnub Kantar-1 35 akçe	Mahsûl-ü Meyhâne Fi Sene 200 akçe
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher Dönüm Fi sene 30 Dönüm:17 Hasılat:510		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 17 akçe		Adet-i Deştbanî 15 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe					
Yekûn 4673					

Musulita Köyü

İспенçe Neferen-31 930 akçe	Hinta Keyl-75 900 akçe	Şaîr Keyl-85 510 akçe	Burçak Keyl-4 24 akçe	Bakla Keyl-4 40 akçe	Keten Demet-11 22 akçe
Adet-i Ağnam 120 akçe		Bid'at-i Henâzîr 45 akçe		Resm-i Besatin 10 akçe	Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 21 akçe
Adet-i Deştbanî 19 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe		
Yekûn 2766					

Kados Köyü

İspençe Neferen- 76 2380 akçe	Hinta Keyl-140 1680 akçe	Şaîr Keyl-200 1200 akçe	Burçak Keyl-25 150 akçe	Mercimek Keyl-25 150 akçe	Bakla Keyl-9 90 akçe	Keten Demet-31 62 akçe
Penbe Kantar-0,5 150 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 115 akçe	Resm-i Besatin 35 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 300 akçe	Adet-i Deştbanî 53 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 47 akçe				Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yu zemin 62 akçe		
Yekûn 6899						

Kornoçyo Köyü

İspençe Neferen- 10 300 akçe	Hinta Keyl-6 72 akçe	Şaîr Keyl-7 42 akçe	Adet-i Ağnam 300 akçe	Bid'at-i Henâzîr 15 akçe	Zeytun Keyl-6 66 akçe	Resm-i Meyve 19 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 10 akçe						
Yekûn 824 akçe						

Melise Köyü

İspençe Neferen- 14 420 akçe	Hinta Keyl-17 194 akçe	Şaîr Keyl-16 96 akçe	Burçak Keyl-3 18 akçe	Mercimek Keyl-3 13 akçe	Bakla Keyl-1,5 15 akçe	Keten Demet-10 20 akçe	
Resm-i 15 akçe	Gevare	Adet-i 70 akçe	Ağnam	Bid'at-i Henâzîr 20 akçe	Resm-i 65 akçe	Penbe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 8 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 12 akçe							
Yekûn 966 akçe							

Aksu Köyü

İspençe Neferen-98 2940 akçe	Hınta Keyl-250 3000 akçe	Şaîr Keyl-250 1500 akçe	Burçak Keyl-7 42 akçe	Mercimek Keyl-6 78 akçe	Bakla Keyl-5 50 akçe
Keten Demet-35 90 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe	Resm-i Gevare 30 akçe	Adet-i Ağnam 600 akçe	Bid'at-i Henâzîr 145 akçe	Resm-i Meyve 785 akçe
Zeytun Keyl-25 275 akçe	Harnub Kantar-0,5 70 akçe	Asiyap Seyl 6 mah? Fi 60 360 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 31 akçe	Adet-i Deştbanî 49 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 50 akçe					
Yekûn 10225 akçe					

Anksetine Köyü

İspençe Neferen-71 2130 akçe	Hınta Keyl-240 3880 akçe	Şaîr Keyl-250 1500 akçe	Burçak Keyl-13 78 akçe	Mercimek Keyl-18 234 akçe	Bakla Keyl-8,05 85 akçe	Keten Demet-25 50 akçe
Adet-i Ağnam 400 akçe	Bid'at-i Henâzîr 100 akçe	Resm-i Besatin 37 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 600 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 35 akçe		
Adet-i Deştbanî 25 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 40 akçe			
Yekûn 9194						

Apalestre Köyü

İспенçe Neferen- 57 1710 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Mercimek Keyl-50 650 akçe	Bakla Keyl-73 730 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe	Resm-i Gevare 15 akçe
Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 100 akçe	Resm-i Besatin 450 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 180 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 43 akçe		
Adet-i Deştbanî 37 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 54 akçe			
Yekûn 6019 akçe						

Sandallar Köyü

İспенçe Neferen-36 1030 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-115 690 akçe	Mercimek Keyl-4 52 akçe	Burçak Keyl-21 126 akçe	Bakla Keyl-8 80 akçe
Keten Demet-38 76 akçe	Resm-i Gevare 14 akçe	Adet-i Ağnam 150 akçe	Bid'at-i Henâzîr 45 akçe	Resm-i Besatin 10 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:40 Hasılat:1200
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 14 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 16 akçe		
Yekûn 4693 akçe					

Nemliye Köyü

İspençe Neferen-19 575 akçe	Hinta Keyl-45 540 akçe	Şaîr Keyl-54 324 akçe	Burçak Keyl-12 72 akçe	Bakla Keyl-4,05 45 akçe	Keten Demet-23 46 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe
Adet-i Ağnam 20 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 13 akçe	Adet-i Deştbanî 12 akçe	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe		
Yekûn 1700 akçe						

Sivori Köyü

İspençe Neferen-100 3000 akçe	Hinta Keyl-500 6000 akçe	Şaîr Keyl-400 2400 akçe	Burçak Keyl-125 750 akçe	Mercimek Keyl-33 429 akçe	Bakla Keyl-125 1350 akçe	
Keten Demet-150 300 akçe	Resm-i Gevare 20 akçe	Adet-i Ağnam 150 akçe	Penbe Kantar-5 1500 akçe	Bid'at-i Henâzîr 135 akçe	Resm-i Besatin 300 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 340 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 39 akçe		Adet-i Deştbanî 41 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 50 akçe		
Yekûn 16804 akçe						

Aloda Köyü

İspençe Neferen-10 300 akçe	Hınta Keyl-21 252 akçe	Şaîr Keyl-110 660 akçe	Keten Demet-12 24 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 15 akçe	Adet-i Deştbanî 5 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 8 akçe		Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher dönüm Fi Dönüm:18 Hasılat:540		20	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 7 akçe	
Yekûn 1911						

Makoka Köyü

İspençe Neferen-18 540 akçe	Hınta Keyl-51 612 akçe	Şaîr Keyl-79 534 akçe	Burçak Keyl-5 30 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-5 50 akçe
Keten Demet-7 14 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Resm-i Besatin 125 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe beher dönüm Fi sene 30 Dönüm:5 Hasılat:150		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 14 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 16 akçe	
Yekûn 2396 akçe					

Estila Pano Köyü

Kısm-ül hums an hububat ve adet-i ağnam ma ispençe-i gevrân ve sair mahsulat 255 akçe
--

Estila Kato Köyü

İспенçe Neferen-19 570 akçe	Hinta Keyl-50 600 akçe	Şaîr Keyl-45 270 akçe	Burçak Keyl-75 450 akçe	Mercimek Keyl-11 142 akçe	Bakla Keyl-11 110 akçe
Keten Demet-30 60 akçe	Nohut Keyl-7 98 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 15 akçe	
Adet-i Deştbanî 15 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 18 akçe		
Yekûn 2404 akçe					

Oramiko Köyü

İспенçe Neferen-8 240 akçe	Hinta Keyl-25 300 akçe	Şaîr Keyl-35 210 akçe	Burçak Keyl-11 66 akçe	Bakla Keyl-11 110 akçe	Keten Demet-11 22 akçe
Bid'at-i Henâzîr 15 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 5 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 9 akçe	
Yekûn 977 akçe					

Makrasika Köyü

İспенçe Neferen-75 2250 akçe	Hinta Keyl-45 540 akçe	Şaîr Keyl-140 840 akçe	Burçak Keyl-10 60 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Penbe Kantar-0,5 150 akçe
Adet-i Ağnam 20 akçe	Bid'at-i Henâzîr 100 akçe	Resm-i Göğül 135 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 390 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 46 akçe	
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:200 Hasılat:6000 akçe		Bac-ı Pazar ve ihtisab 75 akçe	Adet-i Deştbanı 25 akçe		
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 53 akçe					
Yekûn 10710 akçe					

Lakşez Köyü

İспенçe Neferen-14 420 akçe	Hinta Keyl-16 192 akçe	Şaîr Keyl-32 192 akçe	Resm-i Göğül 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 20 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher dönüm Fi 30 Dönüm:22 Hasılat:660 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 17 akçe					
Yekûn 1531 akçe					

Kata Petro Köyü

İспенçe Neferen- 37 1110 akçe	Hinta Keyl-35 420 akçe	Şaîr Keyl-70 420 akçe	Adet-i Ağnam 10 akçe	Bid'at-i Henâzîr 50 akçe	Resm-i Göğül 30 akçe	Adet-i Deştbanî 18 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybîve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 15 akçe				Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe		
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:37 Hasılat:1110 akçe						
Yekûn 3208 akçe						

Ornisi Köyü

İспенçe Neferen- 33 990 akçe	Hinta Keyl-75 900 akçe	Şaîr Keyl-82 498 akçe	Burçak Keyl-2 12 akçe	Bakla Keyl-1 13 akçe	Adet-i Ağnam 150 akçe	Bid'at-i Henâzîr 40 akçe
Ve bac-ı Pazar ve ihtisab Fi sene 125		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 18 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 22 akçe	
Yekûn 2768 akçe						

Aya Todori Köyü

İспенçe Neferen- 27 810 akçe	Hinta Keyl-20 240 akçe	Şaîr Keyl-45 270 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Mahsûl-ü Meyhâne Fi sene 100 akçe	Adet-i Deştbanî 13 akçe
Mahsûl-i Mukatta-i Bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:44 Hasılat:1320 akçe			Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 13 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 17 akçe	
Yekûn 2838 akçe						

Aşke Köyü

İspençe Neferen- 69 2070 akçe	Hinta Keyl-210 2460 akçe	Şaîr Keyl-515 3090 akçe	Burçak Keyl-25 150 akçe	Penbe Kantar-2 600 akçe	Resm-i Besatin 525 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe
Bid'at-i Henâzîr 100 akçe		Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 500 akçe		Bac-ı Pazar ve İhtisab Fi sene 150 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 37 akçe
Adet-i Deştbanî 23 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 45 akçe			
Yekûn 9850 akçe						

Vadili Köyü

İspençe Neferen-41 1230 akçe	Hinta Keyl-150 1800 akçe	Şaîr Keyl-95 570 akçe	Burçak Keyl-7 42 akçe	Mercimek Keyl-1 13 akçe	Bakla Keyl-1,05 15 akçe
Penbe Kantar-1,05 450 akçe	Adet-i Ağnam 300 akçe	Bid'at-i Henâzîr 65 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 300 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 25 akçe	
Adet-i Deştbanî 13 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 32 akçe		
Yekûn 4855					

Estefani Köyü

İspençe Neferen- 18 541 akçe	Hinta Keyl-75 900 akçe	Şaîr Keyl-95 570 akçe	Burçak Keyl-6 36 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-18 180 akçe	Penbe Kantar-2 600 akçe
Adet-i Ağnam 300 akçe		Bid'at-i Henâzîr 25 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 13 akçe		Adet-i Deştbanî 13 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 18 akçe						
Yekûn 3217 akçe						

Peristo Kanize Köyü

İspençe Neferen- 21 630 akçe	Hinta Keyl-50 600 akçe	Şaîr Keyl-100 600 akçe	Burçak Keyl-15 90 akçe	Bakla Keyl-9 90 akçe	Keten Demet-7 14 akçe	Adet-i Ağnam 25 akçe
Bid'at-i Henâzîr 20 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 13 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 18 akçe	
Adet-i Deştbanî 19 akçe						
Yekûn 2129 akçe						

Pestaki Köyü

İspençe Neferen- 61 1830 akçe	Hınta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-85 510 akçe	Bakla Keyl-6 60 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 75 akçe
Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 240 akçe		Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:92 Hasılat:2760 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 31 akçe		
Adet-i Deştbanî 29 akçe						
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 40 akçe						
Yekûn 7105						

Afanya Köyü

İspençe Neferen- 37 1110 akçe	Hınta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-125 750 akçe	Burçak Keyl-11 66 akçe	Bakla Keyl-6,05 65 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe
Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 230 akçe		Nohut Keyl-6 66 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 200 akçe		Adet-i Deştbanî 18 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 12 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 15 akçe			
Yekûn 3997						

Mora Köyü

İspençe Neferen- 13 390 akçe	Hinta Keyl-31 372 akçe	Şaîr Keyl-45 270 akçe	Burçak Keyl-2 12 akçe	Keten Demet-5 10 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 50 akçe
Bid'at-i Henâzîr 15 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve mürdegâne ve gayrihi 37 akçe			
Yekûn 1166 akçe						

Atmelasita Köyü

İspençe Neferen-36 1080 akçe	Hinta Keyl-53 618 akçe	Şaîr Keyl-55 320 akçe	Burçak Keyl-8,05 51 akçe	Keten Demet-8 16 akçe	Resm-i Gevare 45 akçe
Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 50 akçe	Resm-i Göğül 40 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 100 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:60 Hasılat:1800 akçe	
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 20 akçe		Adet-i Deştbanı 31 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 29 akçe	
Yekûn 4240 akçe					

Selenci (Selci) Köyü

İспенçe Neferen-37 1110 akçe	Hınta Keyl-30 360 akçe	Şaîr Keyl-30 360 akçe	Burçak Keyl-1 9 akçe	Keten Demet-7 14 akçe	Resm-i Gevare 13 akçe
Adet-i Ağnam 100 akçe		Bid'at-i Henâzîr 50 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i bahçe Beher Dönüm Fi 30 Dönüm:50 Hasılat:1500 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 23 akçe
Adet-i Deştbanî 17 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe		
Yekûn 3521 akçe					

Teraşada Köyü

İспенçe Neferen – 47 1410 akçe	Hınta Keyl-102 1236 akçe	Şaîr Keyl-185 1080 akçe	Mercimek Keyl-8 104 akçe	Burçak Keyl- 34 144 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe
Resm-i Gevare 10	Adet-i Ağnam 30	Bid'at-i Henâzîr 78 akçe	Resm-i Göğül 40 akçe	Mahsûl-i Meyhane Fi sene 125 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i bahçe beher dönüm Fi 30 Dönüm 100 Hasılat 3000 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 34 akçe		Adet-i Deştbanî 26 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 43 akçe	
Yekûn 7710 akçe					

Aşyeno Köyü

İspençe Neferen- 30 900 akçe	Bive Nefer-3 18 akçe	Hinta Keyl-145 1740 akçe	Şaîr Keyl-175 1050 akçe	Burçak Keyl-11 60 akçe	Keten Demet 7 14 akçe
Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 250 akçe	Bid'at-i Henâzîr 50 akçe	Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 300 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 14 akçe	
Adet-i Deştâni 16 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 20 akçe		
Yekûn 4448 akçe					

Ağridi Köyü

İspençe Neferen-16 480 akçe	Hinta Keyl-65 780 akçe	Şaîr Keyl-81 486 akçe	Burçak Keyl-6 36 akçe	Bakla Keyl-4.05 45 akçe	Keten Demet-11 22 akçe
Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe	Resm-i meyve 670 akçe	Mahsul-i Meyhane Fi Sene 75 akçe	Adet-i Deştâni 10 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 13 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 17 akçe		
Yekûn 2705					

Mellura Köyü

İспенçe Neferen- 17 510 akçe	Hinta Keyl-63 456 akçe	Şaîr Keyl-71 426 akçe	Keten Demet-8 16 akçe	Resm-i Gevare 15 akçe	Adet-i Ağnam 100 akçe	Bid'at-i Henâzîr 30 akçe
Resm-i Besatin 45 akçe		Mahsûl-i Meyhane 40 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 11 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 14 akçe
Yekûn 1663 akçe						

Sinde Köyü

İспенçe Neferen- 33 990 akçe	Hinta Keyl-200 4400 akçe	Şaîr Keyl-125 1290 akçe	Burçak Keyl-13 78 akçe	Keten Demet-16 32 akçe	Adet-i Ağnam 50 akçe	Penbe Kantar- 1.05 450 akçe
Bid'at-i Henâzîr 50 akçe		Resm-i Besatin 235 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 25 akçe		Adet-i Deştbâni 15 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 40 akçe						
Yekûn 5655 akçe						

Aya Köyü

İspençe Neferen-9 270 akçe	Hinta Keyl-12 144 akçe	Şaîr Keyl-56 336 akçe	Keten Demet-10 20 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 500 akçe
Bid'at-i Henâzîr 12 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 9 akçe	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 11 akçe		
Yekûn 1612 akçe					

Meluşa Köyü

İspençe Neferen-10 300 akçe	Hinta Keyl-18 216 akçe	Şaîr Keyl-13 78 akçe	Keten Demet-6 12 akçe	Adet-i Ağnam 200 akçe	Bid'at-i Henâzîr 15 akçe
Resm-i Besatin 30 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 6 akçe	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 9 akçe			
Yekûn 866 akçe					

Kalopsida Köyü

İспенçe Neferen- 64 1920 akçe	Hinta Keyl-113 1336 akçe	Şaîr Keyl-275 1650 akçe	Burçak Keyl-37 222 akçe	Mercimek Keyl-3 39 akçe	Bakla Keyl-15 150 akçe	Keten Demet-31 62 akçe
Penbe Kantar-1 300 akçe	Adet-i Ağnam 50 akçe	Bid'at-i Henâzîr 100 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Resm-i Besatin 85 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 25 akçe	
Mahsul-i Mukataa-i bağ beher dönüm fi 30 Dönüm 10 Hasılat 300 akçe		Adet-i Deştâni 25 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 43 akçe		
Yekûn 6317 akçe						

Aşna Köyü

İспенçe Neferen-30 900 akçe	Hinta Keyl-85 1020 akçe	Şaîr Keyl-138 828 akçe	Burçak Keyl-7 42 akçe	Keten Demet-11 22 akçe	Penbe Kantar-0.5 150 akçe
Adet-i Ağnam 50 akçe	Bid'at-i Henâzîr akçe	50	Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 50 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe Beher dönüm Fi 30 Dönüm 45 Hasılat 1350	Adet-i Deştâni 14 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 25 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 34 akçe		
Yekûn 4535 akçe					

Lisi Köyü

İспенçe Neferen-36 1080 akçe	Hinta Keyl-61 732 akçe	Şair Keyl-100 600 akçe	Adet-i Ağnam 50 akçe	Bid'at-i Henâzîr 53 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe beher dönüm Fi 30 Dönüm 6 Hasılat 180
Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 80 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 33 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 38 akçe	
Yekûn 2849 Akçe					

Ayakoti Köyü

İспенçe Neferen-7 210 akçe	Hinta Keyl-21 252 akçe	Şair Keyl-43 258 akçe	Bid'at-i Henâzîr 10 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud 8 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 12 akçe				
Yekûn 750 akçe				

Pergama Köyü

İspençe Neferen- 45 1350 akçe	Hınta Keyl-50 600 akçe	Şaîr Keyl-90 540 akçe	Burçak Keyl-1.05 9 akçe	Keten Demet-15 30 akçe	Adet-i Ağnam 15 akçe	Bid'at-i Henâzîr 45 akçe
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe beher dönüm Fi 30 Dönüm 48 Hasılat 1440		Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 60 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 25 akçe		Adet-i Deştâni 35 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 35 akçe						
Yekûn 4184						

Arçoz Köyü

İspençe Neferen- 45 1350 akçe	Hınta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-192 1152 akçe	Keten Demet-18 36 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe beher dönüm Fi 30 Dönüm 34 Hasılat 1220		Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 180 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 23 akçe		Adet-i Deştâni 12 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 25 akçe				Mahsûl-i Debbaghane Fi Sene 50 Akçe		
Yekûn 5113 akçe						

Telbino Köyü

İспенçe Neferen-15 450 akçe	Hinta Keyl-67 804 akçe	Şaîr Keyl-71 426 akçe	Burçak Keyl-6 36 akçe	Keten Demet-17 34 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Adet-i Ağnam 30 akçe
Bid'at-i Henâzîr 25 akçe		Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe beher dönüm Fi 30 Dönüm 27 Hasılat 810		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 10 akçe		Adet-i Deştâni 10 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 13 akçe						
Yekûn 2633 akçe						

Tremetuşa Köyü

İспенçe Neferen-42 1260 akçe	Hinta Keyl-110 1320 akçe	Şaîr Key-150 900 akçe	Adet-i Ağnam 700 akçe	Bid'at-i Henâzîr 75 akçe	Mahsûl-i Debbaghane Fi Sene 50 Bab 5 250 Resm	
Mahsûl-i Mukataa-i Bahçe beher dönüm Fi 30 Dönüm 20 Hasılat 600		Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 100 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 21 akçe		Adet-i Deştâni 29 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 27 akçe						
Yekûn 5282 Akçe						

Ankona Köyü

İspençe Neferen-6 180 akçe	Hınta Keyl-45 540 akçe	Şaîr Keyl-63 378 akçe	Burçak Keyl-3 18 akçe	Mercimek Keyl-6 78 akçe	Bakla Keyl-3.05 35 akçe
Keten Demet-6 12 akçe	Bid'at-i Henâzîr 10 akçe		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne ve gayrihi 8 akçe	Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 7 akçe	
Yekûn 1266 akçe					

Marata Köyü

İspençe Neferen-32 960 akçe	Hınta Keyl-85 1020 akçe	Şaîr Keyl-111 666 akçe	Burçak Keyl-30 180 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-117 170 akçe
Keten Demet-45 90 akçe	Bid'at-i Henâzîr 40 akçe	Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 70	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 23 akçe	Adet-i Deştbâni 16 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 31 akçe					
Yekûn 3292 akçe					

Apari Köyü

İspençe Neferen-5 150 akçe	Hınta Keyl-31 372 akçe	Şaîr Keyl-27 162 akçe	Burçak Keyl-11 66 akçe	Bakla Keyl-4.05 45 akçe	Keten Demet-5 10 akçe
Bid'at-i Henâzîr 8 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 7 akçe		
Yekûn 820 akçe					

Osterkeflu Köyü

İspençe Neferen-37 1110 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-215 1290	Burçak Keyl-50 300 akçe	Bakla Keyl-21 210 akçe	Keten Demet-13 26 akçe
Adet-i Ağnam 150 akçe	Penbe Kantar-4 1200 akçe	Mahsul-i ? 540 akçe	Bid'at-i Henâzîr 52 akçe	Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 30 akçe	
Adet-i Deştânî 27 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 43 akçe		
Yekûn 6178 akçe					

Kovikli Köyü

İspençe Neferen-16 480 akçe	Hinta Keyl-33 396	Şaîr Keyl-73 428 akçe	Burçak Keyl-2 12 akçe	Mercimek Keyl-2 26 akçe	Bakla Keyl-2.05 25 akçe
Penbe Kantar-0.5 150 akçe	Keten Demet-6 12 akçe	Adet-i Ağnam 70 akçe	Bid'at-i Henâzîr 70 akçe	Resm-i Besatin 25 akçe	Resm-i Gevare 15 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 7 akçe		Adet-i Deştânî 5 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 8 akçe	
Yekûn 1739 akçe					

Terolli Köyü

İспенçe Neferen- 28 840 akçe	Hinta Keyl-100 1200 akçe	Şaîr Keyl-150 900 akçe	Keten Demet-19 38 akçe	Resm-i Gevare 10 akçe	Bid'at-i Henâzîr 50 akçe	Resm-i Besatin 18 akçe
Adet-i Ağnam 35 akçe		Mahsûl-i Meyhane Fi Sene 100 akçe		Mahsûl-i beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 15 akçe		Adet-i Deştâni 13 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 22 akçe						
Yekûn 3241 akçe						

Ormidya Köyü

İспенçe Neferen- 18 540 akçe	Hinta Keyl-102 1224 akçe	Şaîr Keyl-150 900 akçe	Burçak Keyl-16 96 akçe	Bakla Keyl-3 30 akçe	Keten Demet-8 16 akçe	Bid'at-i Henâzîr 25 akçe
Resm-i Penbe 40 akçe		Mahsûl-i Mukataa-i bahçe Beher dönüm Fi 30 Dönüm 22 Hasılat 660		Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mekud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 11 akçe		
Adet-i Deştâni 9 akçe			Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 15 akçe			
Yekûn 3566 akçe						

Avgoroz Köyü

İspence Neferen-24 720 akçe	Hinta Keyl-115 1380 akçe	Şaîr Keyl-143 858 akçe	Burçak Keyl-12 72 akçe	Bakla Keyl-4. 45 akçe	Keten Demet-9 18 akçe
Bid'at-i Henâzîr 30 akçe	? 10 130 akçe	Adet-i Ağnam 10 akçe	Mahsûl-i Meyhane Fi sene 60 akçe	Mahsûl-i Mukataa-i bahçe Beher dönüm Fi 30 Dönüm 44 Hasılat 1320	
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 17 akçe	Adet-i Deştâni 15 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 23 akçe		
Yekûn 4693 akçe					

Pyeronda Köyü

İspence Neferen-4 120 akçe	Hinta Keyl-10 120 akçe	Şaîr Keyl-1 6 akçe	Burçak Keyl-1 13 akçe	Bid'at-i Henâzîr 5 akçe	Adet-i Deştâni 15 akçe
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 10 akçe					
Yekûn 289 akçe					

SONUÇ

Transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapılan 64 numaralı Tahrir Defteri 16. yüzyıl Kıbrıs ve Mesarya nahiyesinin durumu hakkında bilgiler içermektedir. Ayrıca bu defter hem fetihten sonra yapılan ilk tahrir olduğu için hem de Osmanlı Devleti'nin tahrir konusunda ulaştığı boyutu göstermesi açısından önem arz etmektedir. Çalışmanın ortaya çıkış aşamasında, daha önce bu konu üzerinde yapılmış çalışmalardan yararlanılmıştır. Defterde geçen yer adları, toplanan vergiler gibi kısımların çevirisinde Recep Dünder'ın "Kıbrıs Beylerbeyliği" adlı doktora tez çalışmasından faydalanılmış ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Transkripsiyonun tamamlanmasından sonra değerlendirme aşamasına geçilmiştir. Değerlendirme bölümünde, çalışmanın esası olan Mesarya nahiyesi ve bu nahiyeye bağlı köyler değerlendirilmiş, bunun yanı sıra deftere kayıtlı olan karyeler hakkında özellikle isimleri ve isim değişiklikleri hususunda yazılı, basılı ve internet ortamında detaylıca araştırma yapılarak bilgiler sunulmuştur. Bunun dışında bölgede toplanan vergiler ışığında da yöredeki geçim faaliyetleri irdelenmeye çalışılmıştır.

Mesarya nahiyesinde miktar olarak en çok üretilen ürünler sırasıyla arpa, buğday, burçak ve bakladır. En çok gelir getiren ürün ise 110,628 akçe ile buğdaydır. Yine nahiyede hayvancılığın da gelişmekte olduğunu söyleyebiliriz. Koyun ve domuz yetiştiriciliği hemen hemen her köyde yapılmaktadır. Bunun dışında toplam 48 köyde arıcılık faaliyetinin aktif olduğunu görmekteyiz. Nahiyede 3 adet debbağhane bulunmaktadır ve bu alanda en fazla gelire sahip olan köy Singrasi'dir. Ayrıca Mesarya nahiyesinde sadece Aksu köyünde bir adet değirmen bulunmaktadır. Bu değirmen "seyl" yani sel değirmeni olarak geçmektedir.

KAYNAKÇA

A. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi

1. Tahrir Defteri: Nr. 64

B. Resmî Yayınlar

1. TC Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. Osmanlı İdaresinde Kıbrıs. Ankara, 2000.

C. Kitaplar ve Makaleler

Adıyeke, Nuri. “Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri”. *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi* 11/11 (2000): 770-823.

Altundağ, Şinasi. “Osmanlı İmparatorluğu’nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma”. *DTCFD*. V/2 (1947): 187-197.

Akgündüz, Ahmet. *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1990.

Bilgin, Feridun. “Kıbrıs’ın Fethi İçin Yapılan Hazırlıklar (Arşiv Belgelerine Göre)”. *Mukaddime* 6/1 (2015): 79-100.

Bozkurt, İsmail. *Evlîya Çelebi’nin İzinde Kuzey Kıbrıs Seyahatnamesi*. Ankara: Bengü Yayınları, 2011.

Çağatay, Neşet. “Osmanlı İmparatorluğunda Reaya’dan Alınan Vergi ve Resimler”. *DTCFD*. V/5 (1947): 483-511.

Çevikel, Nuri. “Osmanlı Kıbrısı’nda Müslim-Gayrimüslim İlişkileri ve İhtida Meselesi (1746-1901)”. *Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu II.Cilt* (Tarih ve Medeniyetler Tarihi) (2012): 937-965.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 1996.

Demiryürek, Mehmet. “1 Numaralı Kıbrıs Mukataa Defterine Göre Kıbrıs Adasında Mukataa Uygulaması (Mesarya Kazası)”. *Tarihte Kıbrıs*, C.1 Ed. Osman Köse, İstanbul: Akdeniz Karpas Üniversitesi Yayınları (2017): 141-151.

Dündar, Recep. *Kıbrıs Beylerbeyliği (1570-1670)*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 1998.

Emecen, Feridun. “Çift Resmî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C8, (1993): 308-310.

- Erdoğru, Mehmet Akif. *Kıbrıs Notları*. İstanbul: Er Yayınları, 2017.
- Erkal, Mehmet. “Cizye”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.8 (1993): 42-45.
- Gürkan, Haşmet Muzaffer. *Tarih İçinde Kıbrıs*. Kıbrıs: Galeri Kültür Yayınları, 2000.
- Gürsoy, Cevat R. “Kıbrıs Müşahadeleri”. *D.T.C.F.* XX/3-4 (1962): 161-212.
- İnalcık, Halil. “Osmanlılarda Raiyyet Rüsûmu”. *Bellekten*, XXIII / 92 (1959): 575-610.
- Jennings, Ronald C. *Village Life In Cyprus At The Time Of The Ottoman Conquest*. İstanbul: The Press İsis, 2009.
- Öz, Mehmet. “Tahrir”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.9 (2010): 425-429.
- Sahillioğlu, Halil. “Avarız”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* C.4 (1991): 108-109.
- Taşkın, Ünal. “Rüsûm-ı Örfiye”. *Tarih Okulu* XIV (2013): 55-73.
- Ünal, Mehmet Ali. *Osmanlı Tarih Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 2011.

Ek-1: Mesarya Nahiyesi Köy İsimleri

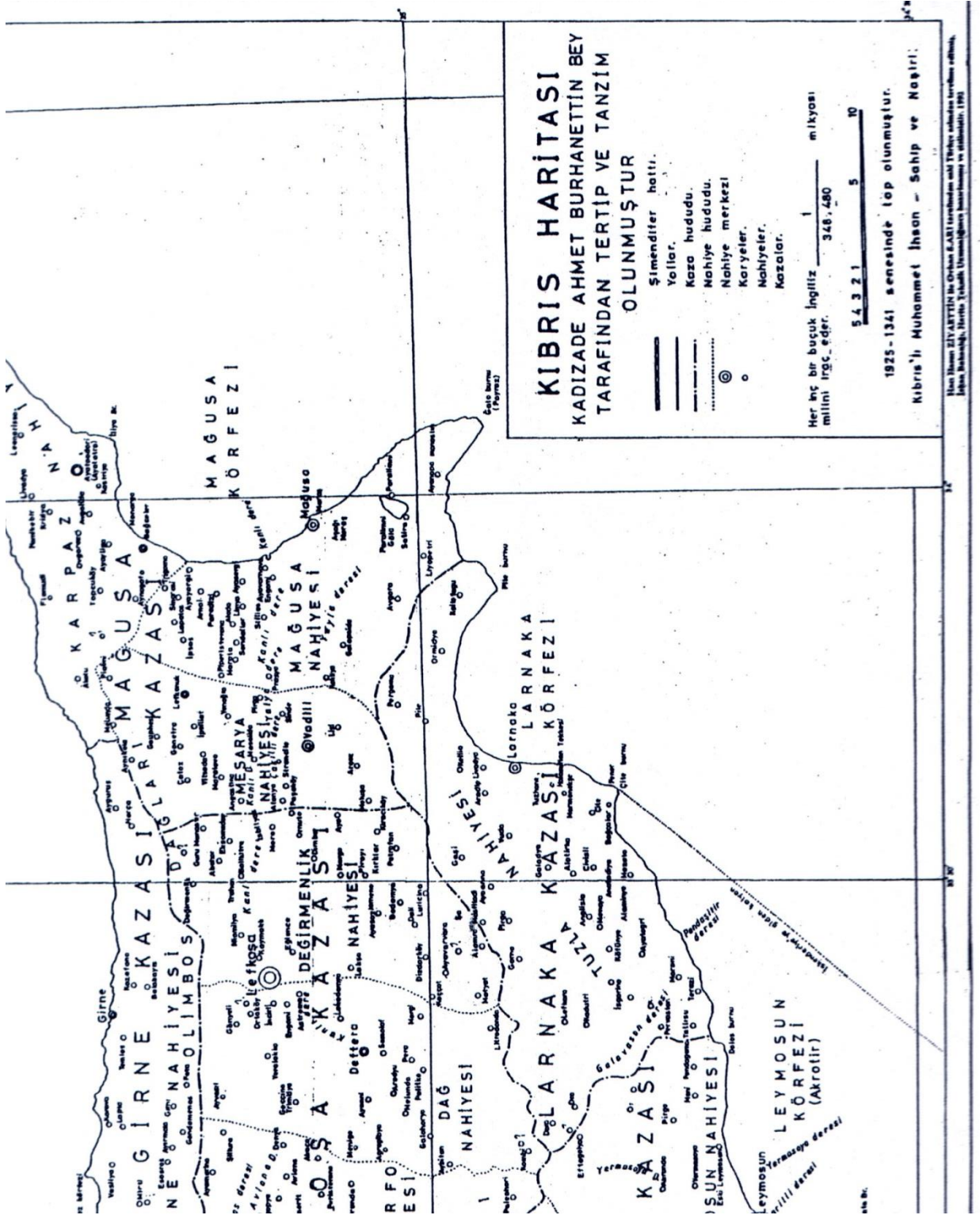
Karye (Köy)	Günümüzdeki İsimleri
Satira	
Panaya	
Akeslofa	
Liopetri	
Aynapa (Aynaya)	Ayia napa
Singrasi	Sınırüstü
Aya Yorgi Bastiyo	
Espasriko	
Paradisi	
Livakobo	
Mandralksi	
Lapatos	Boğaziçi
Aya Foka Ardeci	
Siri	
Astodelli	
Verendos	
Lefkoniko	Geçitkale
Apsi	
Payi	
Melunda	Mallıdağ
Aya Nikola Melunda	
Platani	Çınarlı
Astiraki	
Nemoka	
Peristerona	Alaniçi
Peristo Perko	

Polyari	
Berya	
Aya Fokaberya	
Aya Yorgi	
Çire	
Marsono	
Milya	Yıldırım
Yeneğra	Nergisli
Nemdora	
Falamodi	
Viçada (Vitsada)	Pınarlı
Aya Hortiyo	
Katodara	
Terpemeni	
İpsillato (İpsillat)	Sütlüce
Balyokari	
Dihoryo	
Musilita	Kurudere
Kados	
Kornoçyo	
Melise	
Aksu	
Angastina	Aslanköy
Apalestre	
Sandallar	
Nemliye	
Sivori	
Aloda	Atlılar
Makoka	
Estila Pano	
Estilo Kato	
Oramiko	

Makrasika	İncirli
Lakşez	
Kata Petro	
Ornisi	
Aya Todiri	
Aşke	
Vadili	
Estefani (İstefani)	
Peristo Kanize	
Pestaki	
Afanya	Gaziköy
Mora	Meriç
Atmelasite	
Selci (Selenci)	
Teraşada	
Aşyeno (Eşyeno)	
Ağridi (Eğridi)	
Mellura	
Sinde	İnönü
Aya	
Meluşa	Kırıkkale
Kalopsida	Çayönü
Aşna	Paşaköy
Lisi	Akdoğan
Ayakoti	
Pergama	Beyarmudu
Arçoz	Yiğitler
Telbino	

Tremetuša	Erdemli
Ankona	
Marata	Muratağa
Apari (Epari)	
Osterkeflu	
Kovikli	
Terolli	
Ormidya	Ormideia
Avgoroz	
Pyeronda	

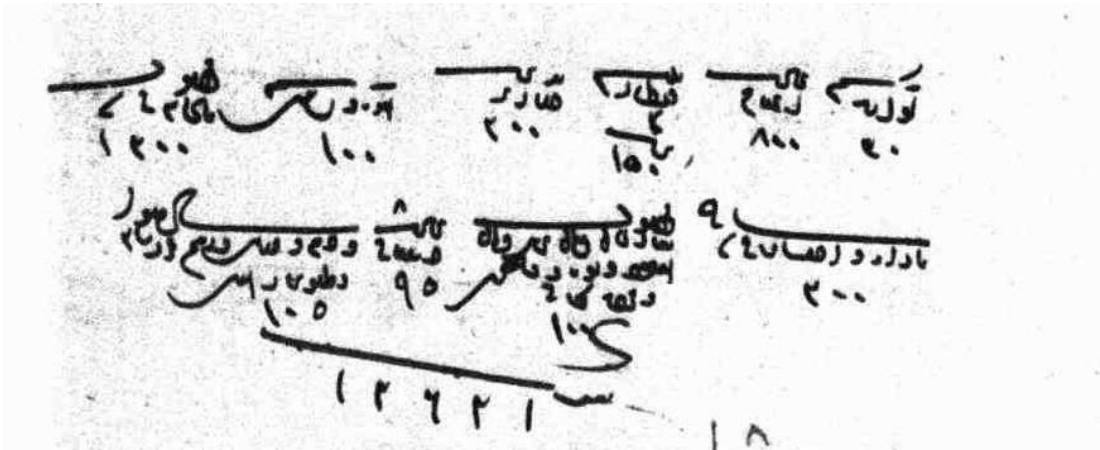
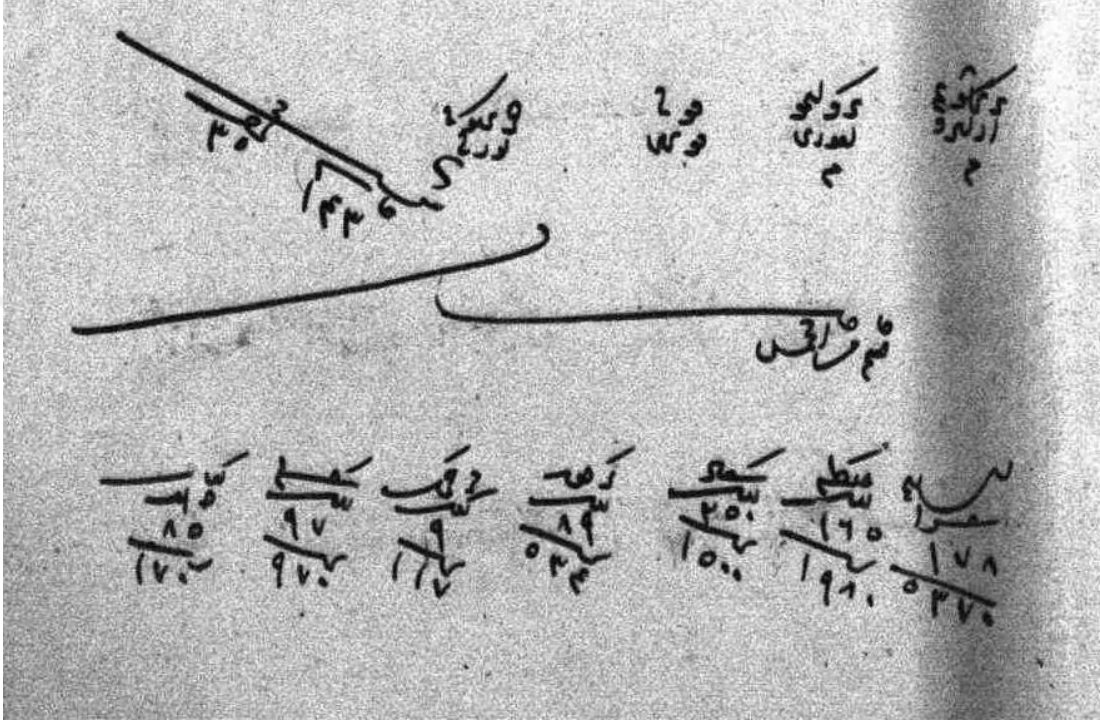
Ek-2: Mesarya Nahiyesine Ait Harita

Kuzey Kıbrıs Milli Arşivi'nden alınmıştır.

Ek-3: 64 Numaralı Kıbrıs Tahrir Defteri'nde Bulunan Mesarya Nahiyesi'nde Yer Alan Bazı Köylere Ait Görseller
(Lefkoniko, Yeneğra, Peristerona, Sivori ve Singrasi Karyeleri)

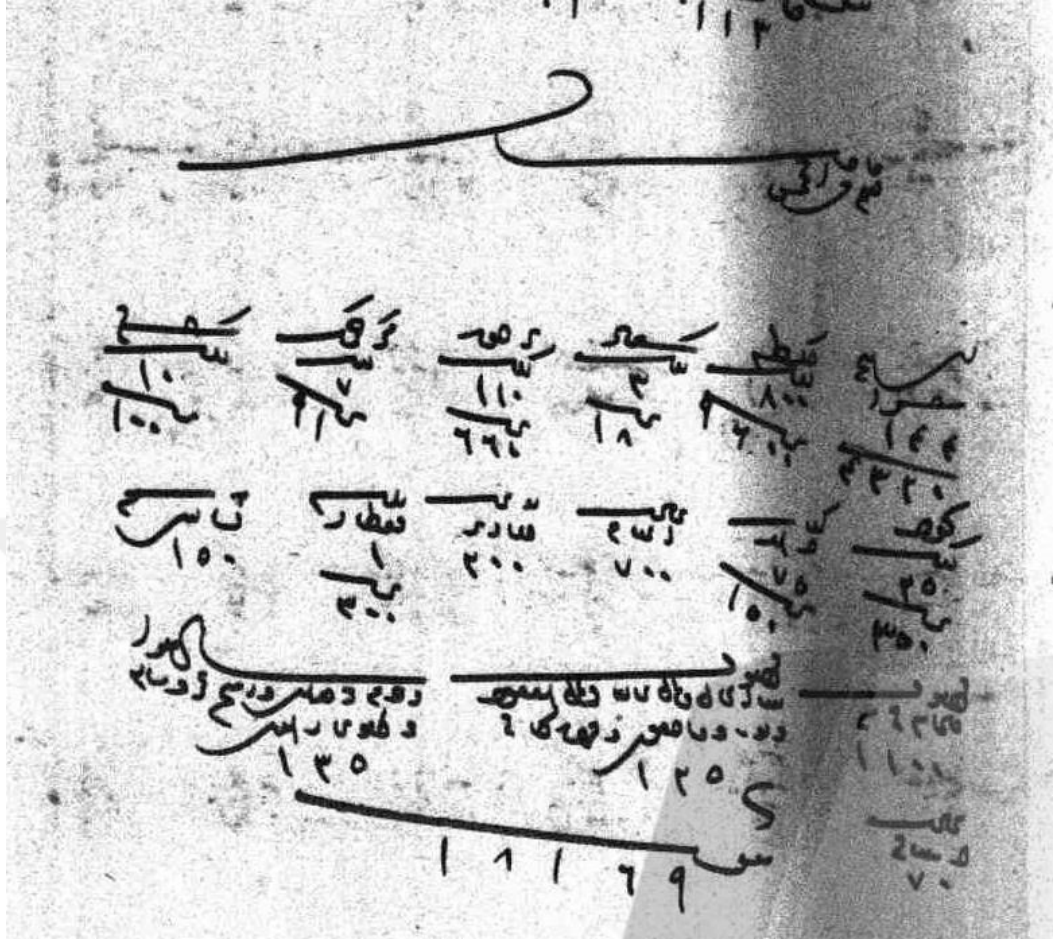
Lefkoniko Köyü

Lefkoniko Köyü

İspençe Neferen 178 5370 akçe	Hinta Keyl-165 1980 akçe	Şaîr Keyl-250 1500 akçe	Mercimek Keyl-89 534 akçe	Böğrölce Keyl-9 117 akçe	Bakla Keyl-97 970 akçe	Keten Demet-85 170 akçe
Resm-i Gevare 30 akçe	Adet-i Ağnam 800 akçe	Penbe Kantar 200 akçe	Bid'at-i Henâzîr 200 akçe	Resm-i Meyve ve Besatin 100 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi Sene 1200 akçe	
Bac-ı Bazar ve İhtisâb 200 Akçe	Mahsûl-i beytü'l- mâl ve Mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 100 akçe		Adet-i Deştbanî 95 akçe		Bâd-ı hevâ ve Cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 105 akçe	
Yekûn 12621 akçe						

Yeneğra Köyü

İspençe Neferen-144 4320 akçe	Hinta Keyl-800 9600 akçe	Şaîr Keyl-3 18 akçe	Mercimek Keyl-110 660 akçe	Burçak Keyl-7 91 akçe	Bakla Keyl-10 100 akçe
Nohut Keyl-25 350 akçe	Keten Demet-75 150 akçe	Adet-i Ağnam 700 akçe	Bid'at-i Henâzîr 200 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Resm-i Besatin 150 akçe
Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 110 akçe		Mahsûl-i Beytû'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 125 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve Resm-i Arusane ve tapu-yı zemin ve gayrihi 135 akçe	
Yekûn 18169 akçe					

Peristerona Köyü

The handwritten document lists the following items and amounts (akçe):

- İspençe: 3300
- Neferen: 110
- Hınta: 2520
- Keyl: 210
- Şaîr: 1200
- Keyl: 300
- Burçak: 348
- Keyl: 58
- Mercimek: 410
- Keyl: 3,5
- Bakla: 125
- Keyl: 41
- Keten: 40
- Penbe: 300
- Resm-i Gevare: 20
- Adet-i Ağnam: 600
- Bid'at-i Henâzîr: 175
- Resm-i Besatin: 125
- Demet: 20
- Kantar: 1
- Mahsûl-i beytü'i-mal ve gaybi ve mefkud ve yâve ve kaçgun: 97
- Adet-i Deştbanî: 83
- Bac-ı Bazar ve İhtisâb ve Meyhane: 1250
- Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin: 110
- Yekûn: 10623

İspençe Neferen-110 3300 akçe	Hınta Keyl-210 2520 akçe	Şaîr Keyl-300 1200 akçe	Burçak Keyl-58 348 akçe	Mercimek Keyl-3,5 akçe	Bakla Keyl-41 410 akçe
Keten Demet-20 40 akçe	Penbe Kantar-1 300 akçe	Resm-i Gevare 20 akçe	Adet-i Ağnam 600 akçe	Bid'at-i Henâzîr 175 akçe	Resm-i Besatin 125 akçe
Bac-ı Bazar ve İhtisâb ve Meyhane 1250 akçe		Mahsûl-i beytü'i-mal ve gaybi ve mefkud ve yâve ve kaçgun 97 akçe		Adet-i Deştbanî 83 akçe	
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 110 akçe					
Yekûn 10623 akçe					

Sivori Köyü

Handwritten Ottoman tax register for Sivori Köyü. The document is written in Arabic script and lists various taxes and their amounts in akçe. The total amount is 16804 akçe.

İspençe Neferen-100 3000 akçe	Hınta Keyl-500 6000 akçe	Şaîr Keyl-400 2400 akçe	Burçak Keyl-125 750 akçe	Mercimek Keyl-33 429 akçe	Bakla Keyl-125 1350 akçe	
Keten Demet- 150 300 akçe	Resm-i Gevare 20 akçe	Adet-i Ağnam 150 akçe	Penbe Kantar-5 1500 akçe	Bid'at-i Henâzîr 135 akçe	Resm-i Besatin 300 akçe	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 340 akçe
Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 39 akçe		Adet-i Deştbanî 41 akçe		Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 50 akçe		
Yekûn 16804 akçe						

Singrasi Köyü

İspençe Neferen-91 2940 akçe	Hinta Keyl-235 2700 akçe	Şaîr Keyl-250 1500 akçe	Burçak Keyl-18 108 akçe	Bakla Keyl-18 185 akçe	Keten Demet-125 250 akçe
Adet-i Ağnam 250 akçe	Bid'at-i Henâzîr 175 akçe	Resm-i Gevare 75 akçe	Rüsüm-i bağat 125 akçe	Resm-i Meyve ve besatin 115 akçe	
Mahsûl-i Debbağhâne Bab-4 306 akçe Fi sene 120	Mahsûl-i Meyhâne Fi sene 400 akçe	Mahsûl-i Beytü'l- mâl ve mâl-i gaybî ve mâl-i mefkud ve yâve ve kaçgun ve mürdegâne 96 akçe	Adet-i Deştbanî 35 akçe		
Bâd-ı hevâ Cürm ve cinayet ve resm-i arusane ve tapu-yı zemin 105 akçe					
Yekûn 9174					

